

και των ονείρων και η γλυκύτης της προσδοκίας και η γοητεία της αληθείας, ην αναδίδει μόνον η λύρα της καρδίας.

Ο θάνατός του υπήρξε πιστόν αντίγραφον της ζωής του. Μία θεία γαλήνη μέσα εις την οποίαν, εις στιγμάς παραπονετικού πόνου, ον εκκόρπιζον τα δηλητήρια της δόξης, έκτενώς επαίχτο η τραγωδία των θλίψεων και του βαθυτέρου άλγους. Ο Γολγοθῆς τοῦ μάρτυρος Ποιητοῦ, τοῦ ἀγαθωτέρου τραγουδιστοῦ της ἀγάπης, ἐστάθη ἀδυσώπητος και ὁ θάνατός του, κελαριστῶς Παραδεισῆος ἔκφυσε πρὸ τοῦ ψυχικοῦ του μεγαλείου. Εἰς τὴν Ἑλληνικὴν πόησιν μεγάλον τὸ ἐκ τῆς τελευτῆς του κενόν.

Δὲν ἦλθον πρὸς τὸν νεκρόν του ἐκεῖνοι, οἵτινες ἐν ζωῇ ἐζήτουν τὴν εὐφροσύνην τῆς ἀδρότητος θάλλεως τῶν στύχων του και τὸν ἐκ τοῦ φωτός τῆς διανοίας του ψυχικὸν χορτασμόν. Ὑπῆρξεν ἀκόμη και κατὰ τὸν ἀπὸ τοῦ κόσμου ἀποχωρισμόν του ἀτυχῆς ὁ ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΡΤΖΩΚΗΣ, διότι ἐσβυνη, λησμονημένος εἰς τὸν «Ἐθαγγελισμὸν», μετὰ τὸ τελευταῖον εἰς τὰ χεῖλη παραπόνον τῆς πικρίας και τῆς παντοσχημίας, εἰς στιγμὴν καθ' ἣν πάνδημος ἐσχατισμὸς ἄφινε νὰ παρῆλθῃ ἐν παγερῶ ἀδιαφορίᾳ ἢ ἀπόλειά του, ἀληθῶς αὐτὸς εὐτυχῆς διότι τὸ Ἔθνος του ὑπερήφανον ἐχαιρετο τὴν νέαν του ἀναδημιουργίαν και ἐπανηγύριζε τῆς νέας του δόξης τὴν εὐκλειαν και τιμὴν.

ΙΩΑΝΝΗΣ Α. ΑΡΣΕΝΗΣ

ΑΝΕΚΔΟΤΟΝ ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΜΑΡΤΖΩΚΗ

(Διασωθὲν εἰς τὸ Λεύκιωμα ἡμῶν)

Στὸν Π. Π.**

ΜΕΛΑΝΑ γὰρ σὲ σκληρόμυδη
Ἐράνη τῶντη ἢ φύσι
Καὶ πόθησε τὰ χρόνια σου
Σὰν ἄνθος νὰ μαδίῃσῃ
Ἀπάνω δ' ἓνα μάγμαρο,
Ἀπάνω δ' ἓνα μνήμα,
Κρῖμα, μεγάλο κρῖμα
Τὸ Χάρο ν' ἀγαπῆς.

Κρῖμα ποῦ μέσα κρύφτηκες
Παντοτεινὰ στὸ χῶμα
Καὶ τὴν ποῦ σὲ κρίζουρε
Ἐσφάλισες τὸ σῶμα.
Μὲς στὸ σκοτεινὸ βῆθος
Τὰ μῦστα και δὲν εἶδες
Πῶς εἰς χροῖα ἐκλιθεῖς
Ἐζήμεις ἀπὸ μᾶς.

Γυμνὸ τὸ κεφάλι σου
Στὴ σκοτεινὴ γαλήνη,
Στὸ πλάγι σου ἀναπαύεται
Μιὰ τέλει καλωσύνη,
Κ' ἀπ' τὰ πολλὰ τὰ δάκρυά μας,
Ἐνα ποτίμι τρέχει,
Ποῦ κύματα δὲν ἔχει
Ἐπίγειας τρικυμίας.

† ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΡΤΖΩΚΗΣ

ΠΟΛΕΜΙΚΑΙ ΞΕΛΙΔΕΣ

* ΤΟ ΣΙΔΕΡΟΠΑΛΟΥΚΟ ἢ ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΛΑΦΥΡΑ *

ΟΣΟΙ δὲν ἠτύχησαμεν, εἴτε διὰ τὴν ἡλικίαν, εἴτε δι' ἄλλους λόγους, νὰ κληθῶμεν εἰς τὰς τάξεις τοῦ στρατοῦ και διήλθομεν ἢ εὐρισκόμεθα κατὰ τὰς παραμονὰς τοῦ μεγάλου ἀπελευθερωτικοῦ ἀγῶνος τῶν Ἑλλήνων, εἰς τὴν Λάρισσαν ὑπέστημεν ἐπὶ ἡμέρας και νύκτας μεγάλας συγκινήσεις. Ἡ Λάρισα εἶχε μεταβληθῆ εἰς γέφυραν δι' ἣς διήλθον ἑκατὸν χιλιάδες ἐνόπλων Ἑλλήνων, χιλιάδες δὲ μεταγωγικῶν παλεμοφοδίων, βλητοφόρων και ἐφοδιοπομπῶν, κατὰ δὲ τὰς παραμονὰς τῆς ἐκρήξεως τοῦ πολέμου ἐτελείτο ἐν τῇ πόλει ἐκεῖνη, ὡς εἰς λαβυρινθώδη παρασκήνια τοῦ θεάτρου τοῦ πολέμου, πανδαιμόνιον ἐκ τοῦ θορύβου τῶν στρατιωτικῶν κινήσεων, τῶν σαλπίγγων,

τῶν συριγμῶν τῶν αὐτοκινήτων, τῶν βόμβων ἰπταμένων ἀεροπλάνων και τοῦ ἀπεριγράπτου θαύματος τῶν κινουμένων ἢ συνωστιζομένων μυρμηκῶν ἐνόπλων σωμάτων ἀναχωρούντων και φυγάδων τοῦ Τυρνάβου και παραμεθορίων χωρίων εἰσερχομένων εἰς Λάρισσαν, διὰ πᾶν ἐνδεχόμενον!

Αἱ κινήσεις αὐταὶ τοῦ ἐνόπλου ἔθνους ἐν Λαρίσῃ, εἰς ἣν ἦσαν ναυαῖ, ζωηρόταται ἔτι αἰ ἐντυπώσεις τῶν ἀτυχημάτων τοῦ προηγηθέντος πολέμου και αἰ συγκινήσεις ἡμῶν τῶν θεατῶν ἐκ τῆς προπαρασκευῆς ταύτης εἶχον ἐπιταθῆ κατὰ τὴν νύκτα τῆς 4ης πρὸς τὴν 5ην Ὀκτωβρίου, καθ' ἣν οἱ πλησιάζοντες πρὸς τοὺς Μεσάρχους ἢ τοὺς ἀνωτέρους ἀξιωματι-

κούς ἐμανθάνομεν ὅτι ἡ εἰσβολὴ τῶν Ἑλληνικῶν στρατιῶν θὰ ἐγένετο πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου τῆς ἐπομένης ἐκ τριῶν συγχρόνως σημείων τῆς ὀροθετικῆς γραμμῆς. Ποῖος ἐξ ἡμῶν τῶν ἐγγύτερον πρὸς τὴν ὀροθετικὴν γραμμὴν, τῶν βλεπόντων ἀπὸ τῆς πόλεως τὴν Μελοῦναν καὶ τὸ Μπουγάζι καὶ τὸ ἀνωθεν τούτου Σιδεροπάλουκον ἠδύνατο νὰ κατακλιθῆ ἀπαθῆς καὶ ἀσυγκίνητος καὶ νὰ κοιμηθῆ, ἐν ᾧ ἀντήχουν ἐξωθεν οἱ συριγμοὶ τῶν ἀεικινήτων αὐτοκινήτων καὶ οἱ θόρυβοι τῶν τελευταίων κινήσεων; Ἡ ἀκθούσα τοῦ μεγαλειτέρου τῆς πόλεως ξενοδοχείου, ὅπερ εἶχε μεταβληθῆ εἰς κέντρον τῶν τελευταίων συναντήσεων τῶν ἀξιωματικῶν καὶ τὰ τρία ἢ τέσσαρα μεγάλα κεντρικὰ καφενεῖα ἔμενον ἀνοικτὰ μέχρι τῶν ἐξημερωμάτων ξενίζοντα τοὺς ἐρχομένους ἀνὰ πᾶσαν ὥραν ἐξ Ἀθηνῶν καὶ μὴ εὐρίσκοντες ἄλλον σταθμὸν προσκίριου διαμονῆς καὶ τοὺς παρακολουθοῦντας μετ' εὐνοῆτου ἐνδιαφέροντος τὰς τελευταίας κινήσεις τῶν στρατιῶν.

Εἰς τὰ πρόσωπα καὶ ἐκείνων καὶ ἡμῶν εἰκονίζετο κατὰ τὰς τελευταίας ἐκείνας ὥρας τῆς παραμονῆς ἢ συναίσθησις τῆς μεγίστης σοβαρότητος τοῦ πολέμου εἰς ὃν ἐβρίπτετο τὸ ἔνοπλον ἔθνος μετὰ τὸν προηγηθέντα ἀτυχέστατον πόλεμον. Συνεζήτουδον δὲ ἀνὰ ὀμίλους, σχηματίζοντας ἐκ κατοίκων τῆς Λαρίσης καὶ ἡμῶν τῶν διαμενοντῶν ἐν Λαρίσῃ, ὧν ἕκαστος εἶχε προσφιλεῖς συγγενεῖς ἢ φίλους ἐν τῇ στρατεύματι, αἱ πιθανότητες περὶ τοῦ μέλλοντος, ἐξετυλίσσοντο τοπογραφικοὶ χάρται, ἐγένοντο ὑπολογισμοὶ καὶ συγκρίσεις τῶν προπαρασκευῶν καὶ στρατηγῶν τοῦ προηγηθέντος πολέμου πρὸς τὰς σημερινὰς καὶ ἐξεφράζοντο ἐλπίδες καὶ πεποιθήσεις περὶ τῆς αἰσίας ἐκβάσεως.

Ἡ πολυπληθεσττέρα τῶν ἀποσχουσῶν τούτων ομάδων, ἡ καὶ αἰσιοδοξετέρα περιωρίσθη περὶ τὴν τρίτην πρωϊνὴν ὥραν εἰς τέσσαρας μόνον, ἦτοι τὸν γράφοντα τὰς γραμμὰς ταύτας, ἓνα αἰσθηματικὴν ἐπιθεωρητὴν Τραπεζίης, ἓνα ἐνθουσιώδη, ἀεικίνητον καὶ ἀκούραστον Ἀθηναῖον δημοσιογράφον καὶ ἓνα πλήρη ζωῆς ἐπιθεωρητὴν δασῶν. Κανεῖς ἐξ ἡμῶν δὲν ἦτον ἀρηίζυλος πολεμικὸς ἀνὴρ, πολὺ δὲ ὀλιγώτερον ὁ γράφων ταῦτα, γηραιὸς — τὸ σῶμα — δικαστὴς ἐν Λαρίσῃ, αἰμοδιασμένος ἐκ τῆς ἐπὶ τρίτον αἰῶνος καθιστικῆς του ἐπὶ δικαστικῆς ἔδρας ζωῆς ἢ πρὸς γραφείου πλήρους δικογραφῶν, κωδικῶν, δικαίων καὶ δικονομιῶν. Ἀλλὰ καὶ τῶν τεσσάρων ἔπαλλεν ἡ καρδία ἐκ συγκινήσεων καὶ ἐνθουσιασμοῦ, ὡς ἡ τῶν προχωρούντων πρὸς τὸν μέγαν πόλεμον. Ἡμεῖς δὲ οἱ τέσσαρες ἄνθρωποι τοῦ καλάμου ἢ τῶν γραφείων ἠτύχησαμεν νὰ φέρωμεν πρῶτοι εἰς Λάρισσαν, τὴν πρώτην ἡμέραν τοῦ πολέμου, τὰ πρῶτα λάφυρα, τὰς πρώτας ἐγκαταλειφθείσας Τουρκικὰς σημαίας τῶν πρώτων ἐγκαταλειφάντων τὰς θέσεις των πανικοβλήτων φρουρῶν τῶν τείως συνόρων. Καὶ ἰδοὺ πῶς:

Ὅταν μετὰ τὴν τρίτην πρωϊνὴν ὥραν, τῆς παραμονῆς τοῦ πολέμου ἢ τετραμελὴς ὁμάς μας διελύετο, συνενοήθημεν ὅπως συναντηθῶμεν πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου εἰς τὸ ὑψωμα τοῦ φρουρίου Λαρίσης καὶ ἐκαί-

θεν, ὡς ἀπὸ σκοπιᾶς, ὠπλισμένοι διὰ τηλεσκοπίων, παρακολουθήσωμεν τὰς κινήσεις τοῦ διὰ τῆς Μελοῦνας καὶ τοῦ Μπουγαζίου εἰσελαύνοντος Ἑλληνικοῦ στρατοῦ καὶ ἀκούσωμεν τοὺς πρώτους πυροβολισμοὺς τῶν μαχῶν. Τὸ σχέδιον τοῦτο μᾶς ἱκανοποιεῖ, μὴ δυναμένους νὰ μετάσχωμεν ἄλλως τοῦ μεγάλου πολέμου ἢ διὰ τῆς ὀράσεως, ἔστω καὶ διὰ τηλεσκοπίων. Πολὺ πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου εὐρέθη πρὸ τοῦ ὑψώματος τοῦ φρουρίου, ἀνησυχῶν διότι δὲν ἠδυνάμην νὰ διακρίνω ἐτι, καὶ λόγῳ τῆς ἐπικαθημένης ἐπὶ τῆς Λαρισσαϊκῆς πεδιάδος πρασίνης ὀμίχλης τὸν προχωροῦντα στρατόν. Βαθυρηδὸν ὅμως διεκρίνον ὡς νέφη βραδείως κινούμενα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰς μυρμηκίαις τῶν στρατιῶν καὶ τὴν ἀτλήυτητον σειρὰν τῶν ἐφοδιοπομπῶν, προχωρούσας πρὸς τὰ σύνορα, ἐνῶ συγχρόνως διεκρίνοντο ἐκείθεν ἐρχόμενα τὰ καραβάνια τῶν ἐκ Τυρνάβου φυγάδων ἐκ προνοίας ἐρχομένων εἰς Λάρισσαν πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν παρὰ τὰ σύνορα ἐχθροπραξιῶν. Μετ' οὐ πολὺ κατέφθασαν ἐπὶ τοῦ ὑψώματος καὶ οἱ τρεῖς ἄλλοι φίλοι, ἐνῶ ταυτοχρόνως αἱ πρῶται ἀκτίνες τοῦ ἀνατέλλοντος ἡλίου, ἔδιδον ἀναλαμπὰς εἰς τὰ ξίφη τῶν ἐπὶ τῆς πεδιάδος στρατιωτῶν, κατέστησαν δ' ἐμφανιστέρας τὰς κινήσεις τῶν πρώτων συνταγμάτων, ἅτινα ἀνῆρχοντο πρὸς τὰ σύνορα. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης διετελοῦμεν ἐν νευρικῇ ὑπερδιεγέρσει. Ἀνήλθομεν ὑψηλότερα, διελθόντες διὰ τοῦ ἐν τῷ φρουρίῳ ὑπαίθρου ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου, πρὸ τῆς εἰσόδου τοῦ ὁποῖου ἀνέγνωμεν ἐπὶ στήλης τεθραυσμένης μίαν ὑποληφθεῖσαν λέξιν: ΝΙΚΗ. Ἀλλαγαμὸς δὲ ἠκούσθη ἅμα τῇ ἀναγνώσει τῆς ἐπιγραφῆς, θεωρηθείσης ὡς αἰσίου οἰωνοῦ, ἔστω καὶ ἀπὸ ἄψυχον μάρμαρον. Ἡ νευρικὴ ὑπερδιέγερσις μᾶς μετέβαλε καὶ εἰς προληπτικούς. Συλλαβίζοντες δις καὶ τρίς τὴν εὐοίωνον λέξιν, ἐξεπλάγημεν δι' ἄλλην σύμπτωσιν. Ἄνω τῆς στήλης ταύτης ὁ φύλαξ τῶν ἀρχαιοτήτων, ἴσως καὶ κατ' ἐντολὴν τοῦ φίλου ἐφόρου τῶν ἀρχαιοτήτων Θεσσαλίας κ. Ἀρβανιτοπούλου, εἶχε τοποθετήσῃ εὐρεθέντα ἐκεῖ που, ἐξ ἄλλου τάφου ἢ ἀναγλύφου, μαρμαρίνον ἀετὸν ὡς κορωνίδα τῆς στήλης ἧτις φέρει τὴν λέξιν ΝΙΚΗ!

Αἱ συμπτώσεις αὗται μᾶς ἔκαμον προληπτικωτέρας — ἐμὲ τοῦλάχιστον καὶ ἐνίσχυον τὰς ἐλπίδας καὶ πεποιθήσεις, ὡς ἐσηματίζομεν ἀπὸ τῶν παραμονῶν τοῦ πολέμου βλέποντες διερχομένας ἐκ Λαρίσης τὰς δέκα μυριάδας τῶν ἐνθουσιωδῶν Ἑλλήνων στρατιωτῶν.

Ἄφνης, ἐν ᾧ ἀγωνιζόμεθα νὰ διακρίνωμεν τοὺς ἐν τοῖς συνόροις διὰ τῶν τηλεσκοπίων, εἰς τῶν τεσσάρων, ὁ Ἀθηναῖος δημοσιογράφος, προτείνει νὰ προχωρήσωμεν πεζῇ εἰς Τύρναβον. Ἡ πρότασις γίνεται κατ' ἀρχὰς δεκτὴ τροποποιηθεῖσα διὰ τῆς προσθήκης τῆς ἀμέσου ἀναζητήσεως ἀμάξης, ὅπως προφθάσωμεν τὴν ὀπισθοπορείαν τοῦ στρατοῦ ἢ τὰς ἐφοδιοπομπὰς. Καὶ ἅμ' ἔπος, ἅμ' ἔργον. Ἐύρωμεν ἢ μᾶλλον ἐπιτάξαμεν τὴν μόνην ἐν τῇ πλατείᾳ ἅμαξαν καὶ μετὰ τέταρτον τῆς ὥρας προσεκολλήθημεν εἰς μίαν τῶν ἐφοδιοπομπῶν τῶν διευθυνομένων πρὸς τὰ στενὰ τοῦ Μπουγαζίου, ἐνθα καὶ τὸ Σιδεροπάλουκον, οὐ καὶ αὐτὸ τὸ ὄνομα ἐκφράζει πολλά.

Ἡ παρουσία ἡμῶν ἀόπλων καὶ ἥκιστα πολεμικὰς ἢ κατασκοπικὰς φυσιογνωμίας ἐχόντων ἐξένισεν ὅπωςδὴποτε τοὺς συνοδεύοντας τὰς ἐφοδιοπομπὰς καὶ τὰ πυρομαχικά. Ἐν τούτοις ἀναγνωρισθέντες ὑπὸ φίλων ἀξιωματικῶν ἐγενόμεθα ἀνεκτοὶ ὡς ἀκίνδυνοι συνοδοιπόροι. Ἐβαίνομεν δ' ὀπίσθεν αὐτῶν ἀγνοοῦντες ἂν θὰ παραστῶμεν ἔστω καὶ μακρόθεν αὐτόπται μάρτυρες μάχης, ἢ θ' ἀναγκασθῶμεν νὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς Λάρισσαν μετὰ τῶν σωρηδῶν ἐρχομένων ἐκ Τυρνάβου φυγάδων οἰκογενειῶν.

Ἡ μέχρι Τυρνάβου πορεία μας ἦτον ἀγῶν δρόμου μετ' ἐμποδίων. Τὸ δεξιὸν μέρος τῆς ὁδοῦ ἐπληροῦτο ὑπὸ τῶν προχωροῦντων μεταγωγικῶν, τὸ ἀριστερὸν δὲ ὑπὸ τῶν ἐκ Τυρνάβου καραβανίων τῶν φυγάδων. Ἐν τούτοις διὰ τῆς δεξιότητος τοῦ ἐνθουσιώδους ἀμαξήλατου μας, νεαροῦ Τρικκαλινοῦ, ἐφθάσαμεν πρὸ τῶν στρατῶνων τοῦ Τυρνάβου καθ' ἣν ὥραν αἱ πυροβολαρχίαι τοῦ πεδινοῦ πυροβολικοῦ ἐπροχώρουσαν πρὸς τὰ στενὰ τοῦ Μπουγαζίου διὰ τῆς παρὰ τὸν ζηρὸν καὶ ἀμμώδη Τίταρησιον ὁδοῦ, ἡτοιμάζετο δὲ νὰ ἐκκινήσῃ ἐκ Τυρνάβου ὁ Ἀρχιστράτηγος Διάδοχος μετὰ τοῦ Ἐπιτελείου του. Ἐμείνομεν πρὸς στιγμὴν πρὸ τῶν στρατῶνων διατάζοντες ἢ μᾶλλον ἀναμένοντες καμμίαν αὐστηρὰν διαταγὴν περὶ ἀπομακρύνσεώς μας. Ἐχαιρετίσαμεν τὸν παρὰ τὸ ἐκεῖ μέγα λιθόκτιστον φρέαρ ἰστάμενον Ἀρχηγὸν τοῦ Ἐπιτελείου στρατηγὸν κ. Δαγκλῆν, εὐχηθέντες νίκας καὶ ὑπεδαίξασαμεν ὅτι ἐπλησιάσαμεν εἰς τὰ σίνορα ἢ ἀκούσωμεν πλησιέστερον τοὺς πρώτους πυροβολισμούς. Ἐκ τοῦ μετὰ μειδιάματος χαιρετισμοῦ τοῦ στρατηγοῦ ἐνθαρρυνθέντες, παρεκκολουθήσαμεν ἐξ ἀποστάσεως τὰς προχωρούσας πυροβολαρχίας, σταθμεύσαντες πρὸ τῶν στενῶν τοῦ Μπουγαζίου, εἰς θέσιν, ἐξ ἧς ἐν περιπτώσει μάχης ἠδυνάμεθα δι' ἀτραποῦ νὰ ἐξασφαλίσωμεν τὴν εἰς Λάρισσαν ὑποχώρησίν μας.

Ἐμείθα ἐπὶ ὥραν εἰς ἀπόστασιν βολῆς ἀπὸ τε τοῦ πρὸ τῶν στενῶν Τουρκικοῦ σταθμοῦ καὶ τοῦ ἀνωθεν αὐτῶν τοῦ γνωστοῦ ὑπὸ τὸ φοβερὸν ὄνομα Σιδεροπάλουκο.

Αἱ πυροβολαρχίαι εἶχον διέλθει ἤδη τὰ στενὰ, μακρόθεν δ' ἐφαίνοντο ἐρχόμενα ἐκ Λαρίσσης σώματα ἐφοδιοπομπῶν. Ἐμφυχαθέντες κατήλθομεν τῆς ἀμάξης καὶ πεζῇ ἐπροχωροῦμεν διὰ τῆς ἀμμώδους βεμματιᾶς τοῦ Τίταρησιου πρὸς τὰ περίφημα στενὰ, ὅτε διήλθε πρὸ ἡμῶν ἐπιππος ἀξιωματικός, ὁ ταγματάρχης κ. Παπακωνσταντίνου, ξενισθεὶς ἐπὶ τῇ ἐκεῖ παρουσίᾳ μας. Ἀναγνωρίσας ἡμᾶς, παρήλθεν, ἔχων ἐντολὴν νὰ συνδέσῃ διὰ τοῦ ὑπ' αὐτὸν σώματος τῶν τηλεγραφητῶν, τηλεγραφικῶς τὴν Λάρισσαν μετὰ τοῦ εἰς Ἑλλάσπωνα προχωροῦντος Ἑλληνικοῦ στρατοῦ.

Βραδέως καὶ προφυλακτικῶς βαίνοντες ἐφθάσαμεν ἤδη εἰς τὸν ἐγκαταλειφθέντα Τουρκικὸν σταθμὸν, ὅπου παρέμενεν ἔτι μικρὸν σῶμα στρατονόμων ὑπὸ ἀξιωματικούς φίλους ἢ γυναιμίους, καὶ ὀπισθοπορεία ἐφοδιοπομπῶν ὑπὸ τὸν φίλον ἐφεδρὸν ἀξιωματικὸν κ. Τσακμάκην. Ἀνεπνεύσαμεν ἢ μᾶλλον ἀνεπνέομεν πρώτοι ἡμεῖς ἐκ τῶν μὴ ἀνηκόντων εἰς τὸ στράτευμα ἐντὸς τῶν πρώτων καταληφθέντων καὶ ἐλευθερωθέντων ὄρειων ἢ συνόρων καὶ πρώτοι συνεχάρημεν ἐντὸς τοῦ τέως Τουρκικοῦ ἐδάφους

Ἑλληνας ἀξιωματικούς, μεθ' ὧν συνεπίομεν καὶ τὸν πρῶτον καφέν, ἀναπαυθέντες ἐπὶ πολυτελοῦς καναπέ, ὃν εἶχαν ἐγκαταλείπει οἱ πανικοβλήτοι Τούρκοι φρουροί.

Ὁ Τουρκικὸς αὐτὸς καναπές, μετενεχθεὶς αὐθημερὸν εἰς Λάρισσαν καὶ ἤδη κοσμῶν τὴν αἴθουσαν τῆς Νομαρχίας τῆς, κατέστη ἱστορικός, ὡς τὸ πρῶτον ἐγκαταλειφθὲν ἐπιπλον τῶν πανικοβλήτων φρουρῶν τοῦ Μπουγαζίου, προδίδων τὴν πεποιθήσιν ἣν εἶχον περὶ τῆς ἐπὶ μακρὸν διαμονῆς των ἐν εὐμαραῖα εἰς τὰ δυσπρόρητα φαινόμενα στενὰ τῶν συνόρων. Καινοουργῆς ἔτι, ἐκ βυσσινοχρόου ὑφάσματος κεκοσμημένου διὰ κροσσῶν, ῥυθμοῦ ἀναμίκτου, ἦτοι Τουρκοθενετικοῦ, ἐχρησίμευεν ὡς ἀναπαυτήριον τοῦ Τούρκου ἀξιωματικοῦ τοῦ διοικοῦντος τὴν φρουρὰν τοῦ Μπουγαζίου. Εὐρέθη δὲ ἀνεστραμμένος πρὸ τῆς θύρας τοῦ μικροῦ στρατῶνος μεταξὺ ἄλλων ἀντικειμένων ἐσκορπισμένων χαμαὶ καὶ ἀναμίζ, ἦτοι Τουρκικῶν βιβλίων, κορανίων καὶ κανονισμῶν, τηγανίων καὶ πινακίων, στρωμάτων καὶ φεσίων, κούκων ἐκ χακὶ καὶ ἐπισκεπτηρίων Τούρκων ἀξιωματικῶν, ἐγγράφων καὶ ἰσωθράκων, ἦτοι σωρείας ἐσκορπισμένων ἀντικειμένων μαρτυρούσης ἢ διδούσης ζωηρὰν εἰκόνα τοῦ πανικοῦ, ὑφ' οὗ κατελήφθησαν πρὸ ὀλίγων ὥρων οἱ Τούρκοι φρουροὶ τοῦ Μπουγαζίου ἅμα τῇ ἐμφανίσει τοῦ προελαύνοντος Ἑλληνικοῦ στρατοῦ.

Οἱ τέσσαρες ἐπισκέπται, εὐρεθέντες πρὸ τοιοῦτου θεάματος, ἐν ᾧ ἐπροχώρει ἔτι πρὸς τὴν Ἑλλάσπωνα, ὁ Ἑλληνικὸς στρατός, ἐσκέφθημεν νὰ παραλάβωμεν πρὸς ἀνάμνησιν μικρὰ ἀντικείμενα, ἄλλος μὲν σελίδα τοῦ κορανίου, ἄλλος χαμαὶ ἐβρίμμένα φέσια ἢ ἐπισκεπτήρια καὶ ἄλλος ἓνα κροσσὸν τοῦ βυσσινοχρόου καναπέ.

Ἐν ᾧ δ' ἐπεδιδόμεθα εἰς τὴν τοιαύτην ἀθῶν λαφυραγωγίαν, ἤκουσθη ἐκ τοῦ βάθους τοῦ Τουρκικοῦ σταθμοῦ ἡ φωνὴ ἐνός ἐξ ἡμῶν: Μία σημαία Τουρκική! Πράγματι δ' ἐξελθὼν τοῦ στρατωνίσκου ὑψώνει εἰς τὴν βάρβδον τοῦ μίαν τῶν Τουρκικῶν σημαίων τοῦ σταθμοῦ, ἣν εὖρε κεκρυμμένην ὑπὸ στρώμα. Ἦτο ἡ πρώτη λαφυραγωγηθεῖσα ἢ μᾶλλον εὐρεθεῖσα ἐγκαταλειμμένη Τουρκικὴ σημαία. Τὸ πολύτιμον εὔρημα ἐνεθάρρυνε καὶ τοὺς ἄλλους καὶ μετ' οὐ πολὺ σκαλίζοντες διὰ τῶν βάρβδων τὰ χαμαὶ ἀντικείμενα καὶ ἐπιπλα ἀνεύρομεν καὶ τὴν δευτέραν σημαίαν, πιθανῶς δ' ἐκείνην, ἣτις ἀνυφοῦτο ἐπὶ τοῦ συντετριμμένου κοντοῦ τοῦ Τουρκικοῦ σταθμοῦ, ὡς ἠδυνάμην νὰ εἰκάσω ἐκ τῆς θέσεως ἐν ἣ τὴν ἀνεύροιν.

Ζήτημα ἦτον ἂν τοιοῦτον ἀντικείμενον ἠδύνατο νὰ παραληφθῇ, παρουσία ἀξιωματικῶν ὑπὸ διαβατῶν ἢ ἐπισκεπτῶν μὴ ἀνηκόντων εἰς τὸν στρατόν· ἀλλ' οὔτε ἀνεπτύχθη τοιαύτη συζήτησις, δηλώσαντος ἐμοῦ ὅτι ταύτην ἤμελον διαβιβάζει εἰς τὴν ἀρμοδίαν ἀρχὴν μετὰ τῆς εὐχῆς, ὅπως διαβιθασθῇ ὑπ' αὐτῆς εἰς τὸ Μουσεῖον τῆς Ἱστορικῆς ἐν Ἀθήναις Ἐταιρείας, ὡς ἡ πρώτη ἐγκαταλειφθεῖσα Τουρκικὴ σημαία τοῦ ἀρξάμενου τότε πολέμου.

Πράγματι δὲ, συνταχθέντος ἐπὶ τόπου πρωτοκόλλου προχείρως, διὰ μολυβδοκοινδύλου, ἐλλείψε: μελάνης, χυθείσης ἐκ τοῦ ἀνατραπέντος Τουρκικοῦ μελανοδοχείου κατὰ τὴν φυγὴν των, παρέλαβον τὴν σημαίαν, ἣν

ἐνεγείρησα βραδύτερον εἰς τὸν Κύριον Πρωθυπουργὸν καὶ παρεκάλεισα, ὅπως διατάξῃ τὴν διαβίβασίν τῆς εἰς τὴν Ἐθνολογικὴν Ἐταιρείαν. Ἀποδεχθεὶς δὲ τὸν παράκλησιν ἢ εὐχὴν μου ὁ κ. Πρωθυπουργὸς μοι ἔδωκεν ἐντολήν, ἵνα παραδώσω ὁ ἴδιος τὴν πρώτην εὐρεθείσαν Τουρκικὴν σημαίαν εἰς τὸ Μουσεῖον τῆς Ἱστορικῆς Ἐταιρείας, πρὸς ἰδρυσιν τοῦ ὁποῖου εἶχον ἐργασθῆ μετὰ τῶν παλαιότερων ἰδρυτῶν τῆς Ἐταιρείας ταύτης. Αὐθήμερόν δὲ παρέδωκα ταύτην μετὰ τῶν εὐρεθέντων ἀποσπασμάτων τοῦ Κορανίου καὶ τῶν Τουρκικῶν ἐπισκεπητῶν. Ἐκτοτε δὲ ἡ σημαία ἐκείνη ἐνεπετάθη ἢ μᾶλλον προσηρτήθη εἰς τὸ πρὸ τοῦ γραφείου παραπέτασμα μετὰ τοῦ συνταχθέντος ἐπιτοπίου πιστοποιητικοῦ τῆς ταυτότητός τῆς.

Ἡ σημαία αὕτη, μὴ ληφθεῖσα ἐν ὄρῳ μάχης καὶ ὑπὸ πολεμιστῶν, δὲν ἔχει βεβαίως τὴν ιδιότητα πολεμικοῦ λαφύρου καὶ ὡς τοιοῦτον δὲ θὰ ἦτο κόκκος ἄμμου ἐν τῇ ἀμετρήτῳ σωρείᾳ τῶν πολυειδῶν λαφύρων τοῦ ἐνδοξοτάτου διὰ τοὺς συγχρόνους Ἑλληνας πολέμου. Ἔχει ὅμως τὴν θέσιν τῆς ἐν τῷ ἱστορικῷ τούτῳ Μουσείῳ ὡς ἡ πρώτη εὐρεθείσα κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐνάρξεως τοῦ πολέμου Τουρκικὴ σημαία, ἥτις ἐκυματίζετο μέχρι τῆς παραμονῆς εἰς τὸν Τουρκικὸν σταθμὸν τοῦ ἐγκαταλειφθέντος Μπουγαζίου.

Ὁ ἥλιος τῆς μεγάλης ἐκείνης καὶ ἱστορικῆς ἡμέρας τῆς 19ης Ὀκτωβρίου ἐκλινε πρὸς τὴν δύσιν του, τὸ βαθυμυθὸν δὲ ἀπλούμενον λυκόφως καὶ ἡ μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν ἐφοδιοπομπῶν ἐρημία καθίστα φοβερότερον εἰς ἡμᾶς τοὺς ἀόπλους ἐπισκέπτας τὸ ὑπερκείμενον Σιδεροκάλυκον. Ἦτο καιρὸς νὰ ἐπανέλθωμεν, πρὶν μᾶς καταλάβῃ ἡ νύξ, εἰς Λάρισσαν, πρῶτοι κομιστῆ τῶν πρώτων τούτων λαφύρων καὶ τῶν πρώτων εἰδήσεων περὶ τῆς ὑπὸ τῶν Ἑλληνικῶν Μεραρχιῶν ὑπερθάσεως τῶν Ἑλληνοτουρκικῶν συνόρων. Ἐνῶ δ' ἀπεχαιρετῶμεν τοὺς πρὸς τὴν Ἐλασσῶνα προχωροῦντας τελευταίους ἀξιωματικούς καὶ στρατηγούς, παρεκλήθημεν ὑπὸ τινος τούτων, ὅπως μεταφέρωμεν διὰ τῆς ἀμάξης μας δύο ἐτι ἐκ τῶν χαμαὶ κειμένων πραγμάτων, τὸν πολυτελεῖ καναπὲν τοῦ Τουρκικοῦ στρατωνίσκου καὶ ἕνα μέγαν ὀρειγάλκινον κώδιωνα ναοῦ, ἀνακλυθέντα ὑπὸ στρατιωτῶν εἰς μίαν γωνίαν τοῦ φυλακίου. Ὁ κώδιων οὗτος ἦτο λάφυρον ἢ ἄρπαγμα τῶν Τούρκων ἐκ τοῦ προκληθέντος ἀτυχοῦς Ἑλληνοτουρκικοῦ πολέμου, ἀνήκων προδήλως εἰς ναὸν τοῦ Τυρνάβου ἢ ἄλλης παραμεθορίου κωμοπόλεως.

Ἄλλ' ἡ ἀμαξία μας, συρομένη ὑπὸ μὴ ἐπιταχθέντων ἀχαμνοῶντων ἵππων, δὲν ἠδύνατο νὰ μεταφέρῃ καὶ ταῦτα, τὸν μὲν καναπὲν διὰ τὸν δυσοικονόμητον ὄγκον του, τὸν δὲ ὀρειγάλκινον κώδιωνα διὰ τὸ βῆρος του. Ἀλλὰ δι' ἀμφοτέρους τοὺς λόγους τούτους οὔτε οἱ συνοδευόντες τὴν ἐφοδιοπομπὴν ἠδύνατο νὰ μεταφέρωσι ταῦτα εἰς τὴν Ἐλασσῶνα ἢ νὰ τ' ἀφήσωσιν εἰς τὸ ὑπαίθριον εἰς τὴν διάκρισιν παντὸς διαβάτου. Πρὸς στιγμὴν εὐρέθημεν εἰς δίλημμα καὶ εὐρέθη κατὰ τὴν πρότασίν μου μέση λύσις ἡμεῖς μὲν νὰ μεταφέρωμεν ὅπως ὅπως ἐφ' ἀμάξης τὸν πολυτελεῖ καναπὲν εἰς Λάρισσαν, νὰ ἐμπιστευθῶμεν δὲ τὸν μέγαν κώδιωνα εἰς

παραμένοντα ἐκεῖ Ἑλληνα φύλακα, παρακληθέντα ὅπως εἰδοποιήσῃ τοὺς ἐν Τυρνάβῳ περὶ παραλαβῆς του. Τοῦτο δὲ καὶ ἐγένετο. Ἐπὶ τῆς θέσεως τοῦ ἀμαξηλάτου ἐτοποθετήθη ὁ Τουρκικὸς καναπὲς, ἐπ' αὐτοῦ δὲ ὡς θριαμβευτῆς ἐκάθησεν ὁ ἐνθουσιώδης νεαρὸς ἀμαξηλάτης μας. Οὕτω δὲ εἰσῆλθόμεν εἰς Λάρισσαν, πρὸ τῆς γεφύρας τῆς ὁποίας χιλιάδες πολιτῶν καὶ στρατιωτῶν ἀνέμενον εἰδήσεις παρὰ τῶν ἐρχομένων ἐκ Τυρνάβου.

Ἡ ἀμαξία μας, ταχύτερον βαίνουσα τῶν ὑπὸ βοῶν συρομένων κάρρων τῶν φυγάδων τοῦ Τυρνάβου, περιεκυκλώθη ὑπὸ ἀνυπομονοῦντος πλήθους ἐνόπλων καὶ ἀόπλων, μὴ δυναμένων νὰ ἐξετάσωσι τὴν ἐπὶ τοῦ βυσινοχρόου καναπέ ὀρθοστασίαν τοῦ ἀμαξηλάτου προσδέσαντος εἰς τὸ μαστίγιόν του τὴν Τουρκικὴν σημαίαν. Ἀπερίγραπτος δὲ ὁ ἐνθουσιασμός καὶ ἡ φρενίτις τοῦ περικυκλώσαντος ἡμᾶς πλήθους. Ἄμα ἐγνώσθη ὅτι ὁ μὲν στρατὸς ἐπροχώρει πρὸς τὴν Ἐλασσῶνα, ἡ δ' ἐπιδεικνυομένη Τουρκικὴ σημαία ἦτο μία ἀπὸ τὰς ἕως χθὲς κυματιζούσας εἰς τὸν σταθμὸν τοῦ Μπουγαζίου καὶ τὸ Σιδεροκάλυκον.

Ἡ ἀμαξία, μὴ συρομένη πλέον ὑπὸ τῶν κεκμηκότων ἀχαμνοῶντων, ἀλλ' ὠθουμένη ὑπὸ τοῦ πλήθους, ἔφθασε μέχρι τῆς πλατείας τῆς Θέμιδος ὅπου ἐσταμάτησεν ἐνεκὰ τοῦ πρὸ τοῦ ξενοδοχείου Πανελληνίου μεγάλου συνωστισμοῦ. Ἐκεῖθεν δὲ τὸν μὲν ἱστορικὸν καναπὲν ἀπέστειλα εἰς τὴν παρακειμένην Νομαρχίαν, ἥς κοσμεῖ ἤδη τὴν αἰθουσαν, τὴν δὲ Τουρκικὴν σημαίαν καὶ τὸ εὐρεθὲν κοράνιον ἐπέδειξα εἰς τὸ ἀνυπομονοῦν πλήθος. Μολονότι δὲ καὶ ἡ δικαστικὴ ιδιότης, ἣν κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας εἶχον ἀκόμη ἐν Λαρίσσει, καθίστα πιστευτὴν τὴν προφορικὴν πληροφορίαν μου περὶ τῆς ἐκ Τουρκικοῦ σταθμοῦ προελεύσεως τῆς σημαίας, ἐπέδειξα ὡς ἐκ περισσοῦ εἰς τοὺς τυχὸν δυσπιστήσαντας ἐνδομύχως τὸ συνταχθὲν ἐπὶ τόπου πιστοποιητικὸν τῆς ταυτότητός τῆς, φέρον τὰς ὑπογραφὰς τῶν ἐν Μπουγαζίῳ παρατυχόντων ἀξιωματικῶν. Νέα δὲ ὀμβροντία παταγωδῶν χειροκροτημάτων καὶ ζητωκραυγῶν καὶ ἀλαλαγμῶν ἠκούσθη ἐπὶ τῇ ἀπὸ τῆς θύρας τοῦ ξενοδοχείου ἐπιδείξει τῆς πρώτης Τουρκικῆς σημαίας, ἣν αὐθήμερόν ἐφέραμεν ἀπὸ τῶν Ἑλληνοτουρκικῶν συνόρων καὶ ἀνάρπαστα ἐγένοντο πενήτηκοντα περίπου Τουρκικὰ ἐπισκεπητῆρια, ἅτινα συνεκόμισα μετὰ τῶν σημαίων καὶ τοῦ κορανίου.

Οὕτω πρῶτοι ἡμεῖς οἱ τέσσαρες Ἀθηναῖοι κτύπησαμεν νὰ φέρωμεν αὐθήμερόν ἐκ τῶν τείως συνόρων εἰς Λάρισσαν τὰς πρώτας πολεμικὰς εἰδήσεις καὶ τὰ πρῶτα εὐρήματα ἢ λάφυρα, χωρὶς νὰ πόθωμεν ὅτι ἔπαθεν ὁ Ἀθηναῖος ὀπλίτης ὁ αὐθήμερόν μεταδούς εἰς τοὺς Ἀθηναίους τὴν νίκην τοῦ Μαραθῶνος· διότι ἡμεῖς μὲν μόλις φθάσαντες εἰς Λάρισσαν, παρεκαθήσαμεν εἰς γεῦμα ἐν χαρᾷ καὶ ἐνθουσιασμῷ, ἐκεῖνος δὲ μόλις ἐφθασεν εἰς Ἀθήνας, ἐξέπνευσεν ἐκ τοῦ καμάτου, προσθάσας νὰ εἴπῃ μόνον τὴν λέξιν: *Νοτιήμαμεν!*

Ἐν Ἀθήναις τῇ 1ῃ Ἰουνίου 1913

ΤΙΜΟΛΕΩΝ ΑΜΠΕΛΑΣ

TO MICROBIBLION THE ATHENS

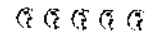
Ο πλοῦτος καὶ ἡ κοινωνικὴ θέσις τοῦ ἀνδρὸς εἶναι διὰ τὴν καρδίαν τῆς γυναικὸς ὅτι διὰ τὸν ἀνδρα ἡ πάλαιτα τῆς γυναικός. Ἄλλ' ἡ δύναμις τοῦ ἀνδρὸς εἶναι διὰ τὴν γυναῖκα, ὅτι διὰ τὸν ἀνδρα ἡ καλλονὴ τῆς γυναικός. Αἱ τιμαὶ λοιπὸν καὶ τὰ στολίδια εἶναι ὁ φλοιὸς τρέπον τινὰ τῆς δυνάμεως καὶ τῆς καλλονῆς, τὸ ἐσωτερικὸν ὅμως τοῦ φλοιοῦ εἶναι ἡ καλλονὴ καὶ ἡ δύναμις. Γούτου ἕνεκα οἱ ἀνέχοντες εἰς τὴν ἀνώτεραν τάξιν ἐξ ἀμφοτέρων τῶν φύλων εἶναι ἐλκυστικώτεροι, διότι, αἱ μὲν Γυναῖκες μὲ τὴν πλουτέλειάν των, οἱ δὲ ἄνδρες μὲ τοὺς τίτλους των, διεγείρουν τὴν ἐρωτικὴν φαντασίαν, ἕνεκα τῆς λάμπειας των ἀπ' ἑνὸς καὶ τῆς δημοσιότητος των ἀπ' ἑτέρου. Ὁ Βασιλεὺς, λόγου χάριν, ἢ εἰς νικητὴς στρατηγός, δύναται νὰ ἔρχῃ κατὰ κανόνα καθε γυναῖκα ποῦ θὰ ἐπιθυμοῦσεν. Αὐτὸ τέλος πάντων πιστεύεται· ἐξ ἄλλου μία Πριγκίπισσα ἢ μία δοξασμένη καλλιτέγνις ἀναγκάζει καθε ἀνδρα νὰ κάμῃ τὰς μεγαλειτέρας βλακείας διὰ νὰ τὴν εὐχαριστήσῃ. Καὶ ἰδοὺ διατὶ μερικοὶ μεσόκοποι ἔχουν εἰς τὸ ἐνεργητικὸν των περισσώτερας κατακτήσεις, διότι ἡ κοινωνικὴ θέσις ἐξασκεῖ γοητείας ἐπὶ τῶν Γυναικῶν. Καὶ διὰ τοῦτο πολλάκις ἕνας ὁραῖος, ἀλλ' ἀσημὸς ἔφηθος, νὰ προδίδῃται ἀπὸ τὴν ἐκλεκτὴν τῆς καρδίας του, χάριν ἑνὸς κομιζομένου μεσήλικος. Ἠράσμενος καὶ πάλιν τῆς δυνάμεως, ὅχι τῆς δυνάμεως των μυῶν καὶ των χρωμάτων, των νεύρων, ἀλλὰ τῆς κοινωνικῆς ἢ τῆς χρηματικῆς. Ἰδοὺ πῶς γίνονται τὸ πούλημα τῶν Γυναικῶν: Ἰδοὺ

πῶς ἐξηγοῦνται οἱ ἀνευ ἔρωτος Γάμοι: Ἰδοὺ πῶς συμβαίνουσι αἱ κατὰ Γάμον προδοσίαι. Ὅπισθεν τῶν τίτλων ἢ τῶν ἐπισημάτων ἢ τοῦ ὀνόματος ἢ τοῦ χρήματος, ἢ ἀσημῆς γυνή, βλέπει τὸν δυνατὸν, ὅπως ὁ ἀνὴρ, ὅπισθεν τῶν πολυτελεῶν ὑφασμάτων, τῆς βαρυτίμου ἀμφιέσεως φαντάζεται ἑκτακτον γυναικείαν καλλονὴν καὶ πολλάκις νυμφεύεται ἄδοχα καὶ ὄχι γυναῖκα. Ἰστε... οἱ πρῶτοι ἐρωτικοὶ σταθμοὶ εἶναι ὁ στολισμὸς καὶ ἡ κοινωνικὴ θέσις. Αὐτὰ εἶναι τὰ παρακατάγματα τοῦ ἔρωτος.

- * Δὲν ἀγαπᾷ κανεὶς παρὰ ὅτι τὸν κάμνει νὰ ὑποφέρῃ.
- * Ἡ προσποίηση εἶναι ἄφωνον ψεῦδος.
- * Ὁ ἔρωτος δὲν βλέπει τὰ ἐλαττώματα, ἢ φίλα τ' ἀγαπᾷ.
- * Ἡ ἡ ζωὴ δὲν εἶναι παρὰ ὄνειρον, ἢ ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ὄνειρεύονται.

- * Ἡ καλλονὴ ἀφοπλίζει τὴν δύναμιν, καὶ ἡ δύναμις τὴν καλλονὴν. Ὁ ἀμοιβαῖος οὗτος ἀφοπλισμὸς εἶναι ὁ ἀγὼν καὶ ἡ νίκη τῶν φύλων.
- * Τὸ στῆθος τῶν Γυναικῶν εἶναι ἡ γλῶσσα καὶ ἡ ποίησις των, ἡ πολιτικὴ καὶ ἡ θρησκεία των, ἡ λατρεία καὶ ἡ τέχνη των, ἡ ὑπερηφάνεια καὶ ἡ αὐτοσυνειδησις των, ἡ μαγεία καὶ τὸ μυστικὸν των. Τὸ στῆθος τῶν Γυναικῶν εἶναι τὸ κεντρικὸν ὄργανον ὅλων τῶν γυναικείων ἰδεῶν, πόθων καὶ διαθέσεων.
- * Ἡ Γυνὴ ποῦ μὴς ἀγαπᾷ ὅταν περάσουν τὰ χρόνια μας, ἀγαπᾷ πρὸ πάντων εἰς ἡμᾶς τὸ ἐρωτικὸν παρελθόν.
- * Ἡ πλοῦσια ἐνδυμασία ἐπισκιάζει τὴν καλλονὴν τῆς ὁραίας Γυναίκος.
- * Καθῆκον τῆς Γυναίκος εἶναι νὰ ζῆναι ὁραία.
- * Ὅταν ἀγαπᾷς συγχωρεῖς.
- * Ἰσχύσων ὑπάρχουσι Γυναῖκες, θὰ ὑπάρχῃ ἰδανιστικὴ τέχνη.
- * Ἡ ζηλοτυπία ἑνὸς μεμνηστευμένου εἶναι σέβας, ἑνὸς συζύγου εἶναι ὄβρις. Ὁ σύζυγος καὶ ἡ σύζυγος πρέπει πάντοτε νὰ ἐρωτοτροποῦν ὀλίγον.

*** Η ΔΥΝΑΜΙΣ ΤΟΥ ΠΑΡΘΕΝΙΚΟΥ ΒΛΕΜΜΑΤΟΣ ***

ΠΑΡΘΕΝΙΚΑ ΜΟΧ, τὸ βλέμμα σου,
Τὸ τόσο ἐρωτευμένο,
Πόσα κρυφὰ μυστήρια,
Στὴν ἔκφρασί του αἰεὶ.
Τὸ βλέμμα σου τὸ δλόλαμιστρο
Εἶναι βαθειὰ κρυμμένο
Τὸ ἀγνωστο μυστήριον
Ὅπου τὴ γῆ κρατεῖ.

Τ' ἀστέρια θὲν μ' ἔκασαι
Κυτῆς σεμνὴ παρθένα
Καὶ μὲ τὴ σκέψι τὴ γλυκειὰ
Στὸν οὐρανὸ πετᾷ,
Τὸ θάνατο καὶ τὴ ζωὴ
Κρατεῖς σφικτὰ δεμένα
Καὶ ἀπόλυτη βασίλισσα
Τὸ κόσμον κυβερνᾷς.

Εἶναι κρυφὸ μυστήριον
Στὰ μάτια σου κρυμμένο
Εἶν' κείνο τὸ μυστήριον
Ὅπ' ἔκτισε τὴ γῆ.
Καὶ τὴ στιγμή τὸ βλέμμα σου
Ποῦ θὰ βροθῇ κλεισμένο,
Θὰ σκοτισθοῦν τὰ οὐράνια
Καὶ ὁ κόσμος θὰ χαθῇ.

† Α. Ι. ΜΑΡΓΑΡΗΣ

* Αἱ Γυναῖκες καὶ οἱ Ἴατροι εἶναι οἱ μόνου, οἵτινες γνωρίζουν πόσον τὸ ψεῦδος εἶναι χρήσιμον καὶ εὐεργετικὸν εἰς τοὺς ἀνθρώπους.

* Τὸ στῆθος τῶν Γυναικῶν εἶναι τὸ ὄργανον διὰ τοῦ ὁποίου ἐκφράζονται

εύφραστερον παντός άλλου μέσου. Το κύμα του χρησιμοποιεί ως ή έκφραστικότερα και ή έντονωτέρα ρητορική.

✠ Αι φιλανθείς, αΐτινες μαζεύουν ύλόγυρά των άνθη διαφόρων άπογραύσεων και άρωμάτων γινώσκουσι τήν επίδρασίν των. Έκαστον άνθος αναλόγως του σχήματός του έπενεργεί διαφόρως επί τής εύαισθησίας. Το άνθος παράγει τόν θαυμασμόν εις χαριεστάτην στάσιν. με τās χείρας ύψωμένας, τήν κεφαλήν έλαφρώς κεκλιμένην προς τά δεξιά. Η μαργαρίτα δίδει τήν ιδέαν γονυκλισίας με συμπεπλεγμένας τās χείρας. Τα ζωύδια στρέφουν τās νευρικές εκ δεξιών προς τ' άριστερά. Άλλα άνθη τās αναγκάζουν να κύψουν δεξιά ή άριστερά ή ύπισθεν με κινήσεις: χαράς ή λύπης. Δοκιμάσατε: Δια τούς εύαισθήτους το άνθος είναι μελωδία. Η ανθοδέσμη άρμονία.

✠ Εις τόν Έρωτα αι μεγάλοι εύτυχίοι και αι μεγάλοι δυστυχίοι παράγουν όλας τās άπογρώσεις τών αισθημάτων.

✠ Όπως τά πέταλα ένθς άνθους θάλλουν υπό τās χλιαράς ακτίνας του ήλιου, ούτω και αι δυνάμεις του άνθρώπου αναπτύσσονται έν τή εύτυχία και τω Έρωτι.

✠ Η διάνοια και τó ασθημα είναι αι πτέρυγες δι' όν Ίπταται ó άνθρωπος και σθένει μέχρι του Θεού.

✠ Η καρδιά έχει λόγους, ούς άγνοεί παντελώς τó λογικόν.

✠ Το μεγαλειότερον βάρος εις τόν κόσμον είναι ή... γυναίκα.

✠ Υπάρχουσι άνθη άνευ άρώματος, όπως υπάρχουν και γυναίκες άνευ χάριτος.

✠ Η καρδιά είναι περισσότερον δειλή πάντοτε του πνεύματος και τó πνεύμα ολιγώτερον αγαθόν τής καρδίας.

✠ Πάντε διάβολοι δέν κάνουν καλά μια κακή Ίνναίκα.

✠ Μόνον οι άπένταροι πλέον υπανδρεύονται άπένταρως.

✠ Άγαπή τις πλειότερον τήν έρωμένην, κάλλιον τήν σύζυγον και πάντοτε τήν μητέρα.

✠ Δέν είναι θάνατος να παύη τις να ζή. Θάνατος είναι να ζή και να έχη νεκρόν τó έντός αυτού.

✠ Όλα εις τόν κόσμον μεταβάλλονται, περισσότερον δέ ή καρδιά και ή κεφαλή τής Γυναίκης.

* ΠΑΡΑΠΟΝΟ *

ΕΕΕΕΕ

Γλυκεία μου μαυρομάτα, άφ' ότου μ' έλησιμόνησες, Έγλωμίσα' ή θωριά μου, μ' άρνήθηκαν τά νεύατα'

Γλυκεία μου μαυρομάτα, Μά βλέπουν και λυπούνται γειτόνοι και γειτόνισσας.

Μά βλέπουν και λυπούνται γειτόνοι και γειτόνισσας, Μάγιν' εξαγρευτισμένος μέσα 'ς τούς δρόμους τρέχω

Και γιατρεία δέν έχω, Γλυκεία μου μαυρομάτα, άφ' ότου μ' έλησιμόνησες.

Γλυκεία μου μαυρομάτα, άφ' ότου μ' έλησιμόνησες, Βαρέθηκ' ή καρδιά μου τόν κόσμο τόν άπάνω

"Αν τύχη και πεθάνω Νά μη με λυπηθήτε, γειτόνοι και γειτόνισσας.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΛΕΜΗΣ

* ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ *

✠ Ο Γάμος υπήρξε πάντοτε ή τέφρα του Έρωτος.

✠ Όπου άφίση ό διάβολος τó αύγό του, εκεί γεννάται μια όραία γυναίκα.

✠ Η παραφροσύνη τής καρδίας, ή εμπνέουσα θρησκευτικήν πίστιν εις τó άδύνατον, είναι ό άληθής Έρωτος.

✠ Ο Γάμος όταν δέν είναι σύνδεσμος, είναι έπιφώνημα!

✠ Όπου λείπει ή έμπιστοσύνη, λείπει από του στεφάνου του Έρωτος τó άραιότερον αυτού άνθος.

✠ Η Γυνή υπανδρεύεται δια να εισέλθη εις τόν κόσμον, ένω ό Άνήρ νυμφεύεται δια να εξέλθη αυτού.

✠ Αι Ίνναίκες όμοιάζουν τά κουδούνια: Πριν τά κρούση κανείς δέν δύναται να μάθη από τί μετάλλον είναι κατασκευασμένα.

✠ Μαγικωτέρα, ήρωαίτερα, γλυκωτέρα άπόλαυσις από τόν πόνον δέν ύπάρχει! Όσον περισσότερον πορεύει κανείς δι' ένα κόσμον, τόν όποιον αισθάνεται

* ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΣΟΥ ΦΙΛΙ *

Ήταν μια μέρα που κατάγλιμος κοντά Σου Στεκόμουν ύλιλος, σκυπό κεφάλι, Κ' έθαύριζε σάν τήχ' άκροζάλη Τήν ώρα που τó άκουω τά μυλλιά Σου.

Τά μάτια μου, που λίγο είχαν δακρύσει, Μ' ένω πικρό ζωμόγελο κυττούσες: Τους πόθους μου σ' αυτά έμειλιτούσες Που είχαν τήν καρδιά μου πλημμυρίσει.

Και μούλεγες πως χάρισε Σ' έμένα Για πάντα τήν άτιμητη καρδιά Σου, Και έζητσα ακόμα άπ' τά φιλιά Σου, Σ' έμένα να χαρίσης, ένα, μόνο ένα.

Κι έγλωμίσα ακόμα πού πολύ Και έλεισι τó βέβηλο τó σόμα. Δέν γνώριζα που ήμουν ακόμα Όταν αθαύτημη τó πρώτό Σου φιλι.

* ΤΟ ΘΥΜΑ *

να ζή έντός του, τόσον πολύ πλέον θέλει να έχη τήν δύναμιν να πονή δι' αυτόν. Είς φυγήν, εις ήν έπαυσε να προξενή εύχαρίστησιν ή δέν γίνεται αισθητός ό πόνος, έπαυσε και να υπάργχη ζωή. Ζωή είναι ό πόνος!

✠ Αν πάσα γυνή δέν δύναται να καταστήση τόν σύντροφον τής ζωής της μέγαν, δύναται όμως πάντοτε να τόν καταστήση εύτυχή.

✠ Ύπυροσήγορος γραία καθιστά έρόσμημα πάντα τά περι αυτήν, και αυτές τās λευκάς τρίχας της.

✠ Ο γυναικείος όφθαλμός είναι παντοδύναμος. Πειρασμός και μαγνήτης.

✠ Ο Έρωτος είναι τó έξοχον λίγνισμα τής καρδίας: Η φίλια είναι ό επισύσιος άρτος.

✠ Υπάρχουσι παρειά, αΐτινες είναι προωρισμένα δια φιλήματα, και άλλοι δια βαπίσματα. Ίβρι τών πρώτων έχει άπλώσει ό Έρωτος τά δίκτυά του. Όμοιάζει προς όάσεις τρυφερότητας' γνουδένιες, δροσιστικά, με άρωματικά χρώματα και έρατεινά σχήματα.

- ✠ Είς τὴν πρώτην των ὁρμῶν αἱ Γυναῖκες ἀγαποῦν τὸν ἔραστήν, εἰς τὰς ἄλλας τὸν ἔρωτα.
- ✠ Ὁ ἔρως εἶναι ἡ ὁμοιωτέρα ἐφεύρεσις τῶν ἀρχαιοτέρων διὰ τοὺς νεωτέρους.
- ✠ Διὰ τὴν μάχης τὰ ἐλαττώματα μιᾶς Γυναίκης, ἐρώτα τὴν καλλιτέραν τῆς φίλης.
- ✠ Τὴν νόκτα ὅλα εἶναι πόρινα: Οἱ ἄστρες, οἱ διαλογισμοί, τὰ δάκρυα.
- ✠ Εἰς τὴν ζηλοτυπίαν ὑπάρχει περισσότερος ἐγωϊσμός παρὰ εἰς τὸν ἔρωτα.
- ✠ Ἀπὸ τὴν Γυναῖκα οὐδέποτε ζητοῦν εἰλικρίνειαν, διότι ἂν εἶχε, δὲν θὰ ἦτο Γυνή.
- ✠ Εἰς τὸν ἔρωτα, ὅπως καὶ εἰς τὴν Ποίησιν, οἱ τρέλλοι προχωροῦν πολὺ περισσότερον παρὰ οἱ φρόνιμοι.
- ✠ Ἡ μητρότης εἶναι ὁ καλλιτέρος φύλαξ τῆς τιμῆς τῆς Γυναίκης.
- ✠ Προῖξ; Ἡ ὁμοιωτής μιᾶς δυσειδοῦς καὶ τὸ πνεῦμα μιᾶς ἡλιθίου.
- ✠ Εἰς τὸν Γάμον οἱ ἄνδρες γελοῦν, αἱ Γυναῖκες κλαίουσιν.
- ✠ Τὸ πνεῦμα τῶν περισσοτέρων Γυναικῶν ἐνισχύει περισσότερον τὴν τρέλλαν παρὰ τὴν λογικὴν.
- ✠ Ἡ ἀνθρωπίνῃ ζωῇ εἶναι μαθηματικὸς ὑπολογισμός, ὡς ἐξῆς διατυπώμενος.
- ✠ Ὁ Γάμος εἶναι πρόσθεσις.
- ✠ Ἡ Κληρονομία διαιρέσις.
- ✠ Ὁ ἔρως Πολλαπλασιασμός.
- ✠ Καὶ ὁ ἔρως Ἀφαίρεσις.

✠ ΑΣΠΡΑ ΜΑΛΛΙΑ ✠

Μεῖ με φεύγεις, μὴ σὲ σκιάζω,
 Κόρη, τ' ἄσπρα τὰ μαλλιά μου,
 Μὴ θαρῶθῃς πῶς δὲν ταιριάζω
 Μὲ τὰ κρῦα γηρατειά μου
 Τὰ δλόθερμά Σου νιάτα
 Καὶ μοῖ δειχνεῖς περιφάνεια...
 Κύτταξε καὶ στὰ στεφάνια
 Πῶς ταιριάζουσε πλεγμένα
 ῥόδα κόκκινα, δροσάτα,
 Μέσ' σὲ κρῦνα χιονισμένα.

Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ

✠ Ποῖον εἶναι τὸ δεσπότην εἰς τὴν Γυναῖκα αἰσθημα;

✠ Ὁ ἀποστέλλων τὴν καλλιτέραν δικαιολογητικὴν ἀπάντησιν εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην μέχρι τῆς 1ης Ἰουλίου 1914 λαμβάνει δῶρον δύο χρυσάδετα ἀντίτυπα τῆς «Ποικίλης Στοᾶς» τοῦ ἴθου ἔτους. Ἡ ἐπιτυχιότερα μετ' αὐτὴν ἀπάντησις θὰ ἔχη χρυσάδετα τὸν ἴδιον τόμον.

Φίλιπποι Κύριοι,

Εἰς τὴν ἄσπρην ἐπιστολήν σας ἀπαντῶ τοσοῦτον μᾶλλον ἐπιθύμως, ὅσον, ἂν ἴδου ἐπέστεργα ἐξ Ἀμερικῆς, μὲ τὸν τοῦν καὶ τὴν καρδίαν πλήρη ποικίλων ἀναμνήσεων, ὧν τινες ἔφερα εἰς γνόσιν τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, εἰς τὴν τῆς συνεκδήσεώς μου τὰς ἐπιφορεῖσας ἐπέκεινσα καὶ τὴν ἡπουρικήν—² φίλῳ ὀνόματι—ἐπιτολήν ἐπιτέλοσα καὶ τίς πρὸς τοὺς Μειωνίστας ὑποσχέσεις μου, ἀδιαφοροῦν μεγάλην παρατηρῶ κρυπτοῦσιν περὶ τὰ δύο μεγίστης σπουδαιότητος ζητήματα: Τὸ Ἑθνομίως Ἰουδικὸν ζήτημα τῆς Ἀμερικής Ἐκπαίδευσέως καὶ τὸ τῆς Συγκρατήσεως τῶν Μεταναστῶν.

Τούτοις με παροτρύνει ἐτι μᾶλλον εἰς τὸ νὰ καταστήσω κοινότερον γνωστὰ τ' ἀφορῶντα τὰς δύο μεγάλας ταύτας ἀνάγκας τῆς Πατριδος μας καὶ ὑπάτομαι τῆς εὐγενοῦς προσοκλήσεώς σας, ἵν' ἐκ τῶν ἑπιπέσεών μου αὐτῶν ἀντοτελῆ τινα, ὅπως ἀνεκδοτὰ κεφάλαια, χορηγήσω εἰς τὸ ἄσπρὸν σας ἔργον, ἀρᾶν καὶ εὐτυχῆ

συγκυρίαν ἐπιναλαμβάνεται ἡ ἐκδοσις τῆς φίλης «Ποικίλης Στοᾶς» τοσοῦτον φίλης, ὅσον μία τῶν πρώτων ἐροτήσεών μου, ἂν ὡς ἐπέστεργα ἐξ Ἀμερικῆς ἦτο: Σὴ ὁ Ἀρσένης; Ἐκδίδει τὴν «Ποικίλην Στοᾶν»; Καὶ μοι ἀπήνησαν: Ὅθ' ἐπιναληφθῆ ἀσφαλῶς ἡ ἑκδοσις τῆς.

Ἡ ἀπὸ τοῦ μικροῦ ἔργου ἐξέγευσις τῆς, ὀφειλομένη εἰς τοὺς ἀγῶνας ἀμφοτέρων, μὲ τὸν ὀραυτάτον τόμον τῆς Δεκαεπενταετηρίδος τῆς, εἶναι χαρὰ διὰ πάντα στέγοντα τὰ πνευματικὰ ἔργα, τὴν λαμπάδα ταύτην τῆς ἀνθρωπίνης πορείας, καὶ τοὺς ἐργάτας τῶν. Με πνεῦμα ἀγαποκρατικόν, μὲ αἰσθημα κωλοεχρικόν καὶ μὲ ἀντίληψιν τῆς ἀρετῆς, ἐκάλειναι πάντοτε τοὺς διὰ τούτων κεκοσμημένους τ' ἀπεικονίσασιν τὸ πνεῦμα, τὴν καλλιτεχνίαν καὶ τὰ δῶρα τῆς ψυχῆς τῶν συγχρόνων ἐν ταῖς σελίαις τῆς ἀληθοῦς ὁσομνηστικῆς «Ποικίλης Στοᾶς». Καὶ διὰ τὴν περιβλεπτοῦσιν αὐτῆς ὄρασιν καὶ ἐργασίαν, εἶναι δικαία ἀποβῆ ἡ εὐελκὺς συνάντησίς σας καὶ ὁ τόσα ἀγαθὰ προσοικειῶσιν ἀρρηκτος δεσμός σας, δι' οὗ σπουδαίως ἀσφαλίζεται ἡ ἐξυκολούθησις ἐνός ἐν τῷ εἶδει του δεκαετῶν κοσμημάτων τῶν Βιβλιοθηκῶν.

Μὲ πειθᾶν ἀφοσίωσιν καὶ ζωοπύην, φίλοι Κύριοι, χωρεῖτε ἐν τῇ συνεχίσει τοῦ ὁουματιῶν ἔργου σας, εἰς δ καὶ πάλιν μὲ μεγάλην μου χαρὰν ἠτύχησα νὰ προσφέρω τὴν συμβολήν μου.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 10ῃ Ὀκτωβρίου 1912

Sebasti N. Karavasilas

✠ Η ΑΜΕΡΙΚΗ ✠

✠ Ὁ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΕ ἐπιβαλλόμενον καθήκον μοι ἐπιτάσσει νὰ καταστήσω γνωστοτέρας τὰς ἐντυπώσεις μου αὐτάς καὶ διὰ τῶν καλαισθητικωτάτων σελίδων τῆς πολυτίμου «Ποικίλης Στοᾶς». Τὸ ὄφελω εἰς τὴν Πατριδα, πρὸς ἐξυτηρητέτην τῆς ὁποίας—ἐν τῇ μέτρῳ τῶν δυνάμεών μου—δὲν παρέμεινα

έν τῇ ξένη χώρα, έν ἡ αὐτοδικαίως μοι παρεῖχε τὴν ἐμπρέπουσαν ὑπὸ πᾶσαν ἐποψίν θέσιν ἢ πᾶν ἄλλο ἢ συνήθης διὰ διαγωνισμοῦ κατὰ τὰς διδακτορικός ἐξετάσεις έν τῇ φιλοσοφικῇ σχολῇ τῆς Σορβόνης ἐπιτυχία μου, τὸ ὀφείλω καί εἰς αὐτὰ τὰ μακρὰν ξενιτευμένα παιδιὰ Ἰης. Τούς Ἕλληνας τῆς Ἀμερικῆς ἠγάπησα πολύ καί τοῖς εἶμαι εὐγνώμων, διότι τὰ πνεύματα καί αἱ καρδίαι των ὑπῆρξαν τὸ ἔδαφος, εἰς ὕπερ καλλιεργοῦσα, ἡσθανόμην ἀναπτυσσομένης τὰς ψυχικάς μου δυνάμεις. Ἐν Ἀμερικῇ ἔφαγον τὸν ψυχικὸν ἄρτον μου — γλυκόπιπρον — μαζί τῶν.

Ἐρχομαι ἐκ τῆς χώρας ἐκείνης τῆς ἀπεχούσης ἀπὸ τῆς μεγάλης — καίτοι οἱ μεταξὺ τῶν συγχρόνων μικρὰνθρωποὶ τῆς τὴν ὀνομάζουσι μικρὰν — ἀλλὰ τεθλιμμένης Πατρίδος μας 5,000 μιλίων, εἰς ἣν, ἀφοῦ ἐζήτησαν οἱ κατὰ παντὸς εἶδους δουλείας καί τυραννίας: ἐκκλησιαστικῆς, πολιτικῆς, βιομηχανικῆς καί έν γένει κοινωνικῆς ἐξαναστάνας, ἐζήτησαν καί εὐρον ἄσυλον ἐλευθερίας καί ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τῶν ἐμφυλίων καί τῶν διεθνῶν τῆς Εὐρώπης σπαραγμῶν καί ἀπὸ τῶν προλήψεων, σήμερον προστρέχουσιν ὄχι μόνον οἱ ὑπερπλεονάζοντες πληθυσμοὶ τῶν Ἐθνῶν τοῦ Παλαιοῦ Κόσμου καί οἱ πεπλανημένως ἐλπίζοντες κέρδη εὐκόλα, ὡς καί τινες ἄλλοι ἐπιδιώκοντες στάδιον εὐρύ, ἀλλὰ ἰδίως ἡ τάξις ἐκείνη τῶν ἀνθρώπων, τῶν ζητούντων κουφισμὸν ἀπὸ τῆς ἀνίας βίου ἀχάριτος καί πεπονημένου — ὅπερ πάντοτε εἶνε προῖον ἐλλείψεως ἀληθοῦς ἀγωγῆς, ὡς ὀρθῶς παρέστησεν Ἰταλὸς συγγραφεὺς έν ἔργῳ του, ἐμύλων περὶ τῶν Ἰταλῶν μεταναστῶν, τῶν ζητούντων κουφισμὸν καί ἀπὸ τῆς ἀγωνίας καί τῶν βασάνων τῆς ἀδικίας καί ἀπὸ τῶν δυσθαστάκτων βαρῶν τῆς φορολογίας, καταλείπει τὴν οἰκογενειακὴν ἐστίαν καί ὀρμᾶ περῶσα τὸ ἄλμυρόν νερόν τοῦ Ἀτλαντικοῦ, ὡς ἀποτελέσει μίαν σταγόνα τοῦ ἀνθρωπίνου πελάγους. Καί εἰς τὴν τάξιν ταύτην ἀνήκουσιν οἱ πλείστοι ἐκ τῶν τριακοσίων χιλιάδων παιδιῶν τῆς ἀδικουμένης — κυρίως ἀπὸ μεγαλειτέρα ἄπονα παιδιὰ, τῆς λεγομένης ἐ-λ-ε-υ-θ-ε-ρ-α-ς! Ἕλλάδος.

Ἐρχομαι, λέγω, ἀπὸ τῆς εὐτυχοῦς ἐκείνης χώρας τῆς Ἀμερικῆς, εὐτυχοῦς, διότι ἐκ τῆς ἐπικρατήσεως πάντων τῶν ἀγαθῶν στοιχείων, ἅτινα μετηνέχθησαν εἰς αὐτήν, ἐμορφώθησαν έν αὐτῇ καλοὶ Κυβερνήται, καταστήσαντες τὴν μεγάλην αὐτὴν ἔκτασιν, ἀπαρτιζομένην ἐκ τοσοῦτων Πολιτειῶν, μὲ ἰδιαιτέρους νόμους ἐκάστην Πολιτείαν, χώραν βίου εὐαρέστου, τάξεως, ἀνεξαρτησίας, δι' ἐνδελεχοῦς προῖδου, χώραν, έν ἡ κρατεῖ ἡ ἀγάπη καί ὁ σεβασμὸς πρὸς τὴν ἐργασίαν καί ἡ ἀπ' αὐτῶν ἀπορρέουσα ἰσότης, διότι κατενόησαν ὅτι τὸ ἠθικὸν ὄξυγόνον τὸ διὰ τῆς ζωογονήσεως ἀφομοιοῦν πάντα τὰ ἑτερογενῆ στοιχεῖα, ὁ κύριος παράγων τῆς εὐδαιμονίας τοῦ ἀτόμου, τῆς οἰκογενείας καί τοῦ ἔθνους εἶνε ἡ γενικὴ καί ἀρτία ἐπιπαιδεύσεις — ὄχι παρωδία — πράγματι ἐκπαιδεύσεις, ὄχι ὀνόματι ἐκπαιδεύσεις — τοῦ λαοῦ, αὐτὴ ἡ ἀφομοιωτικὴ δύναμις, ἡ καθιστάσα τὴν χώραν ἐκείνην ὄντως Πατρίδα λατρευτὴν, καίπερ οὐσαν Πατρίδα θετὴν — χώραν, έν ἡ θὰ λυθῶσι πάντα τὰ κοινωνικά ζητήματα, διότι ὁ τίμιος, ὁ ἱερός, ὁ εὐκρινῆς σοσιαλισμὸς βαδίζει μεγαλόφρον με πρόδρομον τὴν ἀρτίαν — δηλ. τὴν συνισταμένην έν τῇ ἰσορροπίᾳ ταυτοχρόνου ἀναπτύξεως νοῦ καί προπαρρασκευῆς διὰ τὸν βιοπορισμὸν — μάρφωσιν τοῦ πολυπληθοῦς Ἐθνους τοῦ ἐκ τῶν συναθροισμάτων τῶν λαῶν συσταθέντος. Ἐκ τοιαύτης μόνον μορφώσεως προκύπτουσι κόμματα ἢ μάλλον μερίδες Ἰδέας, ἀγούσαι εἰς Ἐθνικὸν μεγαλεῖον, ἀντὶ κομμάτων ταπεινῶν καί

ἐγώιστικῶν συμφερόντων διπήχων διπῶδων ὀδηγούντων εἰς τὸν σημερινὸν παρ' ἡμῖν κοινωνικὸν καί ἔθνικὸν ἐξευτελισμὸν, ἐπομένως καί ἀτομικὸν ἐξευτελισμὸν.

ΑΙ ΔΥΟ ΗΛΙΚΙΑΙ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΝ ΑΜΕΡΙΚΗ

Ἐν τῶν ἀναπτωτικωτάτων θεαμάτων διὰ τὸν διατρέχοντα τὰς Ἀμερικανικὰς ἐκτάσεις, ἰδίως έν ταῖς μάλιστα βιομηχανικαῖς Πολιτεῖαις, οἷα ἡ Πενσυλβανία, εἶνε ἡ εἰσδρομὴ τῶν κρατούντων δέσμιας βιβλίων, ὡς εἶνε ἐκ τῶν συμπαθεστάτων ἢ ταυτόχρονος συρροῆ τῶν κρατούντων τὰ

✱
ΜΑΤΑΚΙΑ ΠΛΑΝΑ φλογερὰ καὶ ἀφιλότα καὶ μαύρα
Ποῦ ἔγινεκε τὸ παθεῖμα μὲς ἀγέρας χερσῆς:
"Σὶ" Ἄς ἦσανε τὸ ἄγαστὸ μὲν γὰ πῆθ' τὴν τὸση λάσφα
Ποῦ κἄτω ἀπὸ τὰ βλεφάρῳ κρατεῖται πάντα ἔσσις.

✱
Κὶ ἄς ἦσαν κἄτω δειλινὸ καὶ ἡ ἀγοστή ἐσθ' μου
Θὰ λυθῶν με τὴν αὐτὴ τῶν λουλουδιῶν ἔσση,
Σὶν περὶ τὸ ἄγαστὸν ἀνέστη καὶ ἀφρόντισθ' ἡ ψυχὴ μου
Μὲ σὶν εὐδῆμα φλόγα οὐς τὰ πῆθ' γὰ πῆθ'.

✱
ΜΑΤΑΚΙΑ ΠΛΑΝΑ, λέμπετε σὺ μὲντοι ἐπὶ κἄτω
Τρομενικὰ καὶ ἐπίμονα καὶ ἀσπίτε σκαπίλε,
Κὶ ἐνὸ μοῦ φέρνεται βιασθὰ τὸν τρομὸ τοῦ φανάτου,
Σκαλίβα ἢ χροῖ μου εὐτέφωτη σὲς τήσοσινὰ δελία.

✱
Ἄν εἶστε σὲς τὰ δίδυμα τοῦ Ὀφθαλμοῦ Κόκκου ἀστέγια
Ποῦ πᾶν καὶ κερὶ φέρνεται σὲ ἀτέφωτα νερά,
Γὲ μὲ νυχτὰ ἀβελιάλυτη εἶσατε δυὸ μάχαιρα
Ποῦ πόρροφτῆσαν καὶ ἐσφαλῆσανε καὶ δειχόνται σκλήφα.

✱ ΜΑΤΑΚΙΑ ΠΛΑΝΑ ✱

ευπαράστατα τροφοφόρα δοχεία τῶν ἐργατῶν, οὓς πάντας ἀπὸ ἀποστάσεως εἰς ἀπόστασιν τὸ ἠλεκτροκίνητον διερχόμενον διὰ χοιρίων, κωμπολέων καὶ δασῶν, ἐναλλάξ παραλαμβάνει, ἵνα καταθέσῃ τοὺς μὲν παρὰ τὰ ἐργοστάσια τῆς διανοητικῆς κατεργασίας, τοὺς δὲ παρὰ τὰ τῆς παντοίας βιομηχανίας, ὅπως τὸ ἐσπέρας ἐπαναφέρει καὶ τοὺς μὲν καὶ τοὺς δὲ εἰς τὴν θερμὴν τῆς οἰκογενείας ἀνάπαυσιν*.

ΤΟ ΔΟΛΛΑΡΙΟΝ ΤΟΥ ΜΕΤΑΝΑΣΤΟΥ
ΚΑΙ Η ΑΠΟ ΠΕΡΙΣΣΕΥΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑ

Τὸ δολλάριον τοῦ οὐδέλιος ἢ ἐλάχιστα διδραχμῆντας, τοῦ ὀλιώντος ἐν τῇ ὑπογείῳ ζαχαροπλαστείου πάγον, ἵνα πληρηθῇ βρευματισμῶν καὶ τοῦ ἐκτελοῦντος τὰς μάλιστα ἀχθοφορικὰς καὶ καταπονητικὰς ἐργασίας ἢ ἐπικινδύνους παρὰ μηχανήμασιν ἐντὸς ἐργοστασίων θερμοτάτων, ὁπόθεν ἐξέρχονται καὶ πάσχοντες καὶ πολλὰκις ἰχθυοποιησμένοι, ἢ τοῦ ἐπὶ τῶν σιδηροδρομικῶν γραμμῶν ἐργαζομένου μὲ τὸν καιρῶν καὶ τῶν ἐντὸς βαρῶν δίκαιων, ἢ τοῦ ἐντὸς τοιούτων τηρούντος διὰ τὸν ἐργατικὸν ἀμερικανικὸν πληθυσμὸν τὰ «quick launch» ταχέως φορητὰ ξενοδοχεῖα, τοῦ μὲ τὸ δρμύτατον ψύχας, χιόνα καὶ βροχὴν παρὰ τὸ φορητὸν χειραμῆξίον του Ἰσταμῆνου, — διὰ τοιούτων δὲ διήλθον καὶ οἱ σήμερον καλῶς ἐγκατεστημένοι — πάντων τοῦτων τῶν παντοίας ὑποχρεώσεσι βεβαρημένων τὸ δολλάριον, προσφερόμενον ἀφανῶς καὶ ἀγνώστως, ἰσοφαρίζει τὰς ἑκατοναδράχμους καὶ χιλιοδράχμους προσφοράς, τὰς ἀπὸ πολλοῦ περισσεύματός, σαλπίζουσιν τὴν σαλπύγγων, διδομένας. Οὕτω πόσους ἐκ τῶν ἀμυλλωμένων εἰς ὑπερακόνησιν δαπανῶν, ἢ γεύματα καὶ χοροὺς, ὑπερβάλλουσιν οἱ Μετανάσταί ἐκεῖνοι!

ΣΠΙΘΑ ΚΑΙ ΣΠΙΘΑ — ΑΠΑΘΗΑΝ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΩΤΙΣΜΟΥ ΠΟΙΗΤΙΚΗ ΟΨΙΣ

Παραβάλλεται οὗτος πρὸς τὴν «σπίθα κρυμμένη στὴν στάκτη» ἔτοιμος νὰ ἀνάψῃ. Ἦνε μίαν παρήγορος σκέψις, ἐν ἣ ἢ ἔθνικῃ φιλοτιμίᾳ εὐρίσκει κουφισμὸν, πολλὰκις ἔργῳ ἀποδειχθέντα. Κατὰ τὸ μελανὸν ἐκεῖνο γεγονός, ἕπερ ἐκλήθη πόλεμος τοῦ 1817, Ἰταλὸς ἐκ τῶν ἐλθόντων νὰ πολεμήσῃσιν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος, κατανοῶν τὰ διαπραχθέντα, μοι εἶπε «vous n'êtes que des cendres»: «Ἦσθε μόνον τέφρα». Ἦσαν φαρμακερὰ αἱ λέξεις ἦσαν φαρμακεριότερα τὰ πράγματα καὶ ἀγύμναστος εἰς τὸ ψεῦδος τῇ εἶπον ὅτι θὰ ἔλεγε πᾶς καὶ στοιχεῖα μόνον ἔθνισμοῦ ἔχων ἐν ἑαυτῇ «ναὶ ἀλλὰ τέφρα, ἢ ἡποία περιέχει σπῖθες, αἱ ὅποια θὰ ξηνοανάψουν εἰς μίαν μεγάλην φλόγα δόξης καὶ τιμῆς».

Ἡ μελέτη τῆς κοινωνικῆς πραγματικότητος, ἦν ἕκαμα ἐν Ἀμερικῇ μὲ ὀδηγεῖ εἰς τὸ νὰ βλέπω καὶ μίαν ἄλλην εἰκόνα τῆς σπῖθας τῆς κρυμμένης στὴν στάκτη τὴν κρουραν τῆς φυγαδεύσεως, τῆς βιοπάλης καὶ τῆς ξενιτειᾶς. Ἐν αὐτῇ καταναλίσκεται ἢ καύσιμος οὐσία τοῦ Πατριω-

* Ἡ ἀναπαράστασις αὕτη μοι φέρει εἰς τὸν νοῦν, ὅτι ἐν τῇ μάλιστα τῆς ἰσότητος τῶν φύλων χώρα, ἐν ἣ τὴν ἐργασίαν δι' ἄλλων τῶν βαλμῶν μερίζεται ἢ γυνὴ, ἐκεῖ οὐτωχῶς ἀπουσίαζεν αὕτη. Ὅπου ἢ γεωργία ἀκμάζει καὶ οἱ ἀνδρικοὶ βραχίονες κινῶσι τὰ βαρᾶ μηχανήματα, παρέχεται τὸ παρήγορον ὅτι αὕτη κρατᾷ τὰ σκήπτρα τοῦ οἰκιακοῦ Βασιλείου.

τισμοῦ καί, ἂν δὲν περισωθῇ συλλεγομένη ἢ σπῖθα ἐγκαίρως ὑπὸ μεριμνῶντων, ἵνα τὴν θέσωσιν ἐν μέσῳ καυσίμου ὕλης, ἢ ἀναρρίπτεισιν ἴσως τὴν ἀνάπτει διὰ μίαν στιγμὴν διὰ νὰ σθεσθῇ ταχύτερον.

ΑΙ ΑΡΕΤΑΙ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΔΙΕΣΠΑΡΜΕΝΩΝ
ΣΤΗΝ ΞΕΝΙΤΕΙΑΝ ΤΟΥ Ν. ΚΟΣΜΟΥ

ΤΟ ΕΞ ΑΜΕΡΙΚΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΧΡΗΜΑ ΙΔΡΩΣ ΗΜΑΤΩΜΕΝΟΣ

Οἱ Ἕλληνες ἐκεῖ, ἐν μέσῳ λαοῦ ἐργατικοῦ, νομοταγοῦ καὶ ἡμέρου, ἀποδεικνύονται ἐργατικώτατοι, νομοταγεῖς, ὑπομονητικοὶ καὶ πολὺ εὐαίσθητοι ἔθνικῶς. Ἦνε φιλότιμοι ἐργάζονται σκληροῖ — κατὰ τὴν φράσιν των — διὰ νὰ ἔσχευῶσιν τὰ σπῖθα των, νὰ προκίλῃσιν τὰς ἀδελφάς των, νὰ βοηθήσωσι τὴν ἰδιαιτέραν τὴν πατρίδα, ἴσως δέ, ἀναλόγως, μετριώτερον τὴν γενικὴν πατρίδα.

ὑποβάλλουσιν ἑαυτοὺς δι' αὐτὰ οἱ πλείστοι εἰς μεγάλας οἰκονομίας καταστρεπτικῆς τῆς υγιείας των.

Ὅλοι ποιοῦν τὴν πατρίδα, σχεδὸν ὅλοι νοσταλγοῦν ἀλλὰ μοι ἔλεγον: «Κυρία, ὅλοι ποιοῦμεν ὅλοι θέλομεν νὰ πᾶμε στὴν Ἑλλάδα... μά».

Αὐτὸ τὸ «ΜΑ» Κύριοι Βουλευταί, λέγει πολλά. Οἱ πλείστοι τὸ λέγουσι διότι τὸ γνωρίζουσιν ἐκ πείρας ὅτι θὰ εὐρεθῶσι καὶ πάλιν ἐν τῇ ἀπορίᾳ, ἦτις τοὺς ἔκαμε νὰ ξενιτευθῶσιν εἰς τὴν κατηγορίαν αὐτὴν ὑπάγονται καὶ τινες ἔχοντες καλὰς ἐργασίας ἐκεῖ, καὶ ἀρκετὰ εὐποροῦντες μετὰ πολυετῆς ἀγῶνας. Οὕτω δ' εἶναι ἢ εὐάριθμος μερίς.

Πολλοὶ τὸ λέγουσι διότι διὰ τοῦτον ἢ ἐκεῖνον τὸν λόγον δὲν ἠτύχησαν καὶ στεροῦνται τῶν μέσων τῆς ἐπιστροφῆς.

Σχεδὸν δὲ πάντες τὸ λέγουσιν ἐξ ἀγανακτήσεως καὶ ἀπελπισίας πρὸ τῆς ἐσωτερικῆς καταστάσεως τῆς πατρίδος μας, ἣν παρακολουθοῦσιν ἀγωνιωδῶς, ἦς καταστάσεως Σὺς ἀριθμοῦσι τὰς φάσεις, διότι οὔτε ὁ πλοῦς τοῦ Ὀκεανοῦ μὲ τὰ μεγάλα του κύματα, μὲ τὸ ἀχανὲς καὶ μὲ τὴν ἐπικίνδυνον ὀμίχλην του, οὔτε ὁ κοπιώδης βιοπορισμὸς ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ κοσμοθαλασσῇ τοῦ Νέου Κόσμου ὑπῆρξαν ἱκανὰ νὰ τοὺς ἀπαλλάξωσι τῆς μανίας τῆς πολιτικῆς, καὶ εἰς τὴν ὅποιαν ἐσωτερικὴν κατάστασιν ἀποδίδουσιν τὴν ἐξωτερικὴν, ἣν παρακολουθοῦσιν ἐπι μᾶλλον ἀγωνιωδῶς. Διὰ τοῦτο προσφέρουσιν διὰ τὴν Ἀμυναν καὶ διὰ τὸν Στόλον.

Καίτοι δίδονται πολλαὶ ἀφορμαὶ καθιστώσαι ἀναγκαῖον τὸ κήρυγμα τῆς ὁμονοίας πρὸς αὐτοὺς, ἐν τούτοις κατὰ τὴν ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολι-

* ΕΞΙΛΕΞΙΣ *

τείαις οικονομικῆν κρίσιν, καὶ ἦν τὰ ἐργοστάσια ἤργουν, καὶ οἱ ἐργάται, ἰδίως οἱ ἡμέτεροι, ἀπελύοντο, οἱ ὀλίγοι ἐργαζόμενοι Ἕλληνες ἔτρεφον, ἄχι μόνον ἐκ σκευῶν πατριωτικῶν, ἀλλ' ἐξ Ἰθνηκῆς ὑπερηφανείας, τοὺς πολλοὺς ἀπολυθέντας τῆς ἐργασίας· καὶ οἷτοι, οἱ Ἕλληνες δὲν ἐξετέθησαν.

Παρ' ὅλα τὰ προτερήματά των, ὡν ἀνυπέροδον εἶνε ἡ λιτότης τοῦ βίου, ἡ οἰκονομία καὶ ἡ πρὸς τὴν οἰκογένειαν προσκόλλησις, οἱ Ἕλληνες τῆς Ἀμερικῆς εἶνε οἱ Ἕλληνες τῆς Ἑλλάδος, διδασκόμενοι στήν ξενιτειᾶν τὰ καλὰ τῆς, μὴ ἀποφεύγοντες ἐντελῶς τὴν ἀπομίμησιν τῶν κακῶν τῆς.

Φέρουσιν ἐντός των καὶ ἀναπτύσσουσιν ὅλα τὰ προτερήματα τοῦ Ἕλληνος εἰς βαθμῶν συγκινητικῶν συναποκομιζούσι δ' ὅμως ὅλα τὰ ἐλαττώματα τοῦ ῥωμαίου, δηλ. τοῦ ἀληθινοῦ, ὃν παρήγαγε πολυετής τῶν προγόνων δουλεία, χωρὶς εἰς ἀντιστήκοντα νὰ τῇ ἔχη δοθῆ ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας ἐκπαίδευσις ἀξία τῆς ἐννοίας τῆς λέξεως, ὅπως μὲ τὴν βοήθειάν τῆς ἀπαλλαγῇ αὐτῶν. «Ὅθεν οἱ Ἕλληνες ἐν Ἀμερικῇ ἔχουσιν ἀνάγκην πολλῆς καθοδηγήσεως περὶ σκευῶν δηλ. ἔχουσιν ἀνάγκην ἀνθρώπων πρῶτον ἐννοεῖται, οἵτινες νὰ συγκρατήσωσιν αὐτὴν τὴν νεότητά τῆς Ἑλλάδος.

Καὶ ἡ Ἑκκλησιαστικὴ ἀρχὴ — τόσον ἡ ἐν τῇ Ἑλευθέρᾳ Ἑλλάδι, ὅσον καὶ ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει — καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Πολιτεία, ἐξ ἴσου ἐγγληματικώτατα αἰτιοὶ τῆς Μεταναστεύσεως — ἤτις οὐδεμίαν ὁμοιότητα ἔχει μὲ τὰς ἀποικίας τῶν ἀρχαίων χρόνων τῆς Ἑλλάδος, ὡς τινες ἐπιπολαίως προβάλλουσιν, ἡμέλησαν πολὺ τὸ καλῆκον των τοῦτο· καὶ ἐάν ἢ τε Πολιτεία καὶ ἢ Ἑκκλησία ἀποτάλῃσιν ἐν τῇ μέλλοντι τὴν μέχρι τοῦδε ἀδιαφορίαν των, πρέπει νὰ προσέξουσιν εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν ἐκείσε ἀποστελλομένων λειτουργῶν των, ἠρησκευτικῶν ἢ πολιτικῶν, ἵνα μὴ ἡ νεότης αὐτῆ, ἡ ἐν Ἀμερικῇ διεσπαρμένη, ἐξακολουθήσῃ οὕσα, ὡς κατὰ πολὺ μέχρι τοῦδε, ἐγκαταλειμμένη εἰς ἐπιτηδείους, εἰς τερτούφους, ἢ εἰς ἀλαζόνας καὶ περιφρονητάς ἢ εἰς πατριδοκαπήλους, δηλ. εἰς ἀλήτας ὑπὸ τὸ ῥάσον ἢ εἰς ἐκφύλους καὶ μὲ τὴν Ἰθνηκῆν σφραγίδα ἀνὰ γείρας Ἑκμεταλλευτάς :

Πρέπει δὲ νὰ ἐννοηθῇ ἐδῶ, ὅτι τὸ χροῖμα, τὸ ὑπόπιν στέλλουν οἱ Ἕλληνες ἐξ Ἀμερικῆς εἶνε ἰδρῶς ἡματωμένος.

ΔΙΑΤΙ ΜΕΤΕΒΗΝ ΕΙΣ ΑΜΕΡΙΚΗΝ

Διττὴ πρόσκλησις, ἔκ τε τοῦ Προεδρείου τῆς Ἰνυαικῆς Χριστιανικῆς ὑπὲρ Ἑγκρατείας Ἐνώσεως καὶ ἐκ τῆς Διοργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ἐν Βοστώνῃ Διαινοῦς Συνεδρίου, ὅπως συμμετάσχω τῶν ἐργασιῶν του, συναπειρᾶ τῶν συστάσεων τῆς πρὸ ἔτους ἀπεσταλμένης των, Bella Keatney ὅπως ἀνεύρη καὶ ἐν Ἀθήναις κυρίαν παιδείας, δράσεως καὶ κοινωνικῆς περιωπῆς ἱκανῆν, ἵνα ἐπιβάλῃ ἰδέας ἀπαιτούσας πολὺ σθένος καὶ ἠθικὸν κῆρος, ὅπως τῇ ὑπεδείχθην ὑπὸ μελῶν τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀμερικανικῆς παροικίας καὶ ἐγνωρίσθην καλῶς, ἢ διττῇ, λέγω, αὐτῇ πρόσκλησις αὐτοστιγμῆ ἔκρινε τὴν μετάδοσίν μου εἰς Ἀμερικῆν.

Ἐν ὅτ' ἐδεχόμην δὲ τὰς προσκλήσεις ταύτας τῆς τοσοῦτον μεγάλης ἠθικῆς καὶ κοινωνιολογικῆς δράσιν ἐχούσης Παγκοσμίου Ἐνώσεως μὲ

τμήματα ἐκπαιδευτικῆς ἐργασίας, ὡς τὸ δικαίωμα, ὅπερ ἐκάστη Πολιτεία τῶν Ἠνωμένων κέκτηται τοῦ νὰ στήσῃ ἐν τῇ Καπιτωλίῳ τῆς Οὐασινγκτῶνος τὴν μάλιστα ἐξέχουσαν προσωπικότητά τῆς χρωμένῃ ἢ Πολιτεία Illinois, νὰ στήσῃ τὸ ἀγαλμα τῆς Ἰδρυτρίας Frances E. Willard, Ἰνυαικῆς ἀπηλλαγμένης κεινοδόξου διαφημίσεως καὶ ταπεινοκτικῶν ἐνεργειῶν, ἀλλ' ἐργατικῆς οὐσιαστικῆς, δὲν θὰ ἐδεχόμην, λέγω, ἐάν δὲν ἦσθαι ἐν τῇ ψυχῇ μου τὴν πεποίθησιν ἐκείνην, τὴν ὁποίαν γνωρίζουσιν οἱ εὐλακροὶς Ἐργάται τῆς Ἰδέας, ὅτι εἰς ἐκείνον τὸν τόπον, τὴν τοσοῦτον προσδεύοντα, θὰ εὖρω ἐφηρμοσμένα ὅσα ἀδιαλείπτως ἐζητοῦν παρὰ τοῦ Ἰπουργείου καὶ τῆς Βουλῆς ἐπὶ τὰ ἐνδεκα ἔτη, καθ' ἃ ἀφιλοκερδέστατα ὑπηρετοῦν διὰ πασῶν τῶν ἐργασιῶν μου, ἵνα ἀποσοθῆ ἢ ἢ ἐβλεποῦν ἐπερχομένην γοργῶς, σημερινὴ κατάστασις τῆς πενίας, τῆς ἀεργίας, τῆς ἡμιμαθείας καὶ τῆς ὁμημέρας ἀξαναομένης στερήσεως χαρακτήρων ἐν τῇ Ἑθνεῖ — διὰ συστήματος ἐκπαιδευτικοῦ ἐγκεντρῆσιν ἐν τῇ ψυχῇ τῆς Νεοληνικῆς νεότητος τὴν Ἑλληνικὴν Ἰδέαν, τὰ Πάτρια ἦθη, ἅμα δὲ καὶ συμβαδίζοντος μὲ τὴν σημερινὴν πρόδοον.

Ἰσχυροτάτη φωνὴ τῆς ψυχῆς μου μοι εἶπεν: «ἀντιλοῦσα ἐκεῖ νέον ἢ θάρρος θὰ ἦσαι εἰς θέσιν νὰ ἐπιμελῆς πρὸς ἐπικράτησιν τῶν ἰδεῶν σου, ἢ ἀφ' ἐνός ἀνησυχούσα τὴν ἡσυχίαν τῶν κ. Ἰπουργῶν, ἀφ' ἑτέρου ἀντέχουσα εἰς τοὺς κόπους, οἵτινες ἀπαιτοῦνται, ἵνα διὰ τῆς ἐργασίας σου ἢ παράσχῃς ἢ ἰδία δειγμα τοιαύτης ἐκπαιδεύσεως».

ΤΑ ΔΙΑΠΙΣΤΕΥΤΗΡΙΑ ΜΟΥ

Ἄν καὶ ἐν πασι τοῖς Συνεδρίοις — πέντε τὸν ἀριθμὸν, — ὡν μετέσχον ἴαν ἐνεργῶς, αἱ καὶ αἱ κεκλημένοι, ἵνα ὁμιλήσωσι, προσωνομάζοντο delegate — ἀντιπρόσωποι — τῶν Ἰθνηκότητων των ἢ τῶν σωματείων, ἅτινα τοὺς ἐξουσιοδοτοῦν, ἐδήλωσα πάντοτε ὅτι ἀντιπροσωπεύω οὐδένα ἄλλον — ὑπὸ συγκεκριμένην ἔννοιαν — εἰμὴ μόνον ἐμαυτὴν ὑπὸ ἐποψίν δ' ὅμως Ἰδέας ἀξίᾳ ὅτι ἀντιπροσωπεύω Ἰθνηκώτατα τὴν Ἰδέαν τῆς Πατρίδος μου· διότι πνευματικῶς αὐτὴ μ' ἐγαλοῦχησεν, αὐτὴν ὑπηρετῶ, καὶ τὰ Διαπιστευτήριά μου αὐτοδικαίως καὶ ἀναφαίρετα, κατὰ τὸ μέρος τοῦτο τὸ τοῦ ἐπιστητοῦ τοῦλάχιστον, φέρω ἀπὸ τοῦ Βασιλείου Ἐκείνης, τῆς Ἰδέας δηλονότι, ἣτις θαλερὰ ἐβλάστησεν εἰς Ἑλευθέρον ἀέρα, μάλιστα ἐν τῇ Πατρίδι μου, παρ' ἣ, Ἰδέα, οὐδενὸς εἶδους «μ-έ-σ-α» ἰσχύουσι, πρὸς ἐξυπηρέτησιν ἐν γένει τῆς ὁποίας οὐδεὶς ἄλλος ἐντολοδόχης γίγνεται ἢ ἡ θεία μοῖρα τῆς ψυχῆς ἐκάστου, καὶ παρ' ἣ οὐδεμία ἄλλη Ἀρχὴ ἐπιτάσσει καὶ τοὺς ἐντολοδόχους αὐτῆς διορίζει παρεκτός τῆς Βασιλικῆς Ἀρχῆς τοῦ Θεοῦ.

ΔΙΑΤΙ ΑΠΡΟΣΔΟΚΗΤΩΣ ΠΑΡΕΜΕΙΝΑ ΕΝ ΑΜΕΡΙΚῆ

Μεταβαίνουσα εἰς Ἀγγλίαν, ἠγόρασα ἐν Λονδίνοι, ἐκ τοῦ ἰσχυροῦ οἰκογενειακοῦ ἡμῶν βαλαντίου — βαλαντίου οἰκογενείας, ἣτις καὶ πρὸ τοῦ Ἀγῶνος καὶ ἐν ταῖς Σποράσι νήσοις τοῦ Αἰγαίου καὶ ἐν τῇ Ἀνατολῇ, ὅπου ἔζη ἡ τοῦ Πατρὸς μου Ἰσρατικὴ οἰκογένεια, καὶ ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως ὑπηρετεῖ ἐντιμώτατα καὶ ἀφιλοκερδέστατα τὸ Νεοελληνικὸν Κράτος — τὸ εἰσιτήριόν μου μετ' ἐπιστροφῆς διὰ τῆς American Line ἀπὸ Φιλαδελφείας ἐν Πενσ. εἰς Λίβερπουλ, μεῖναν ἀχρησιμοποίητον

μέχρι τούδε. Είχον ειλικρινέστατα υποσχεθῆ εἰς ἑμαυτὴν καὶ εἰς τὰ ἀδελφία μου, ὅτι ἢ ἐν Ἀμερικῇ διαμονή μου δὲν θὰ ὑπερέβαινε τὸ ἡμίμιτον.

Τὰ πράγματα μὲν ἀπέδειξαν ὅτι δὲν μετέβηρον ἐγὼ εἰς Ἀμερικὴν ἐξ ἰδίας μου θελήσεως, μὲ ἀπέπειλεν ἄλλως: Ἐκεῖνος, ὅστις ἔχει θέσει ἐν αὐτοῖς τοῖς νόμοις Του τόσον τοῖς ἠθικοῖς, ὅσον καὶ τοῖς φυσικοῖς, τὴν ἐνδελεχῆ ἐπέλεον ἑαυτῶν.

«Τὸ πεπρωμένον δεῖ σ' ἐκκομίζεσθαι!»

εἶπε εἰς ἐκ τῶν στίχων τοῦ Ἑυριπίδου, οὓς ἔχω παραθέσει ἐν τῇ συγγράμματι μου, «Ἡρώιδες ἐν τῇ Πιπίσει καὶ ἐν τῇ Ἰστορίᾳ» τοῦ ὁποῦ δ' ὅμως τὴν ἐννοίαν ἀκριβῆς καὶ καλὴν ἔλγην τὴν ἑκαστὴν τῆς ἑμελλε νὰ με διδάξῃ τὸ ταξεῖδός μου εἰς Ἀμερικὴν.

Ὁ εἰς Ἀμερικὴν μεταβαλὼν μεταναστευτικὸς πληθυσμὸς ἔχει ἀνάγκην ἀγρῶν ὀδηγῶν καὶ ἀνθρώπων σθένους πρὸς ἐκκαθάρισιν ἀπὸ τῶν ἐκεῖ κατωτάτης τάξεως σφαιδῶν!! τῶν ἐνταῦθα ἐπιτηδεῖων.

Τῶν καθηκόντων τούτων τῆς καθοδηγήσεως καὶ τοῦ ἐκκαθωρισμοῦ ἐπέτελεσα μῆνα μέρους ἢ συμπλήρωσις αὐτῶν ἐλπίζω νὰ μὴ βραδύνη. Προσεχῆ δημοσιεύματα θὰ καταδείξωσιν ἀμφοτέρω.

Αὐτὴ ἢ Ἀμερικανικὴ ξενιτεία, ἣτις εἶνε πολὺ διάφορος τῆς ξενιτείας τοῦ Παλαιοῦ Κόσμου, ἣτις σὰς κατέχει μὲ τὰς φαιδὰς ἀκτὰς τῆς ἡμαπελπιστικῆς—ἀν καὶ ἔχῃ τὰς γλυκύτεράς τῆς—ἀτενίζοντα τὰς κυανὰς ἀκτὰς τῆς Πατρίδος, ἀφοῦ ἐπὶ δεκαήμερον τοῦλάχιστον διαπλέων τις τὰς πέντε χιλιάδας μιλίων τοῦ Ὠκεανοῦ μὲ τοὺς κινδύνους του, καὶ βλέπων τὸν ἥλιον ἐξ αὐτοῦ ἀνατέλλοντα καὶ ἐν αὐτῇ θύοντα ἀίσθαντῆ καλλίτερον ὅτι διακνύει ἐκτάσεις ἐντὸς τοῦ ἀγνοοῦς τοῦ σύμπαντος «ἐκκομίζων τὸ πεπρωμένον», ἢ ξενιτεία αὐτῆ τῆς Ἀμερικῆς ἀφῆσθαι τῆς εὐγενεῖς καρδίας τὴν μεγαλόφρονον εὐπιστίαν—καὶ διαστέλει τὴν ψυχὴν εἰς τὸ νὰ νομίζῃ τοὺς νομιζομένους ὁμοιωθεῖς τῶν ὡς ἰδιόκοις τῶν... Ἀναμφιδέλωτος, ὡς ἐν Πειραιεῖ, οὕτω καὶ ἐν Ν. Ὑόρκῃ, ἢ Ἑλληνικῇ παροικίᾳ περικλείει καὶ καλοῦς. Συμβαίνει δ' ὅμως ἐκεῖ ὅτι καὶ ἐν τῇ πλατείᾳ τοῦ Ἰτζελέπη ἐν Πειραιεῖ. Ἡ διάφορα ἀτιμώπλατα καὶ φορητὰ ἔχουν κομίσαι καὶ ἐκεῖ σὺν τοῖς καλοῖς καὶ πολλοῦς διποδοῦς πολὺ σφαιδῆς ποιότητος. Καὶ μετὰ τούτων δὲν ἐλλείπουσι, κατὰ τὴν ἀναγκαίαν πάντοτε καὶ πανταχοῦ διαίρεσιν τῶν τάξεων καὶ αἱ κορυφαῖαι—ἄς εἴπωμεν ὅτι—κατὰ συνθήκην, μετὰ τῆς Ἑλληνικῆς ἐκεῖνης παροικίας, οἵτινες ἐπέλευσαν ἐν τῇ Μεταναστευτικῇ πληθυσμῶν, οἷς ἐπιπέει ἢ μετὰ μίσημιτος τελευταῖος προσηνίδα ἐπὶ τῶν ἐλθόν.

Ἦς τοὺς μεγάλους λιμένας τὰ προσορμιζόμενα πλοῖα φέρουσι ποσότητος διπόδων διαφόρου ποιότητος, ἐνίοτε πολὺ ἀμφιδόλου. Ἦς τούτων εἶνε ὁ Πειραιεὺς, ἕτερος δ' τῆς Ν. Ὑόρκης.

* STUCK *

* Η ΣΦΙΓΞ *

“ΤΟ ΠΕΠΡΩΜΕΝΟΝ Ι.”

Ἐν μῆ λέξει περικλείεται μία ὀλόκληρος ζωὴ. Εἶνε δὲ αὐτὴ μία μακρὰ πορεία, ἣν βαδίζει ὁ ἀνθρώπος ὑπὸ τὴν ἰσχὺν ἐπιταγῆς ἀγαθῆς ἢ κακῆς ἐν ἑαυτῷ δυνάμει, διὰ μέσου χώρου ἔκτενοῦς καὶ ποικίλου ἐδάφους. Μὲ τῆς Ἰδέας τὴν ἔξαρον—δυσίαις ὑπάρχει Ἰδέα—νομίζει τὸ πεδίον ἀνοικτόν. Ἦν χώραν δ' ὅμως, ἣν μέλλει νὰ διατρέξῃ, διατέμνουσι λεωφόροι καὶ στενωποί, δι' ὧν προβάλλουσιν ἄλλοι, διανύοντες καὶ αὐτοὶ τὴν πορείαν των, καὶ αὐτοὶ συμφώνως πρὸς τὴν ἐν ἑαυτοῖς δύναμιν, ἀγαθὴν ἢ κακὴν, πεζῇ, ἔφιπποι ἢ ἐφ' ἀρμάτων—ἐνίοτε δὲ καὶ λοχεύουτες μετημιρυσμένοι κακοποιῶν. Ἐν ταῖς διασταυρώσεσι ταύταις, αἵτινες προσενοῖσι συγκρούσεις, ἀναφύεται ἡ ἰσχὺς ἐκείνῃ τῆς ἐν τῷ ἀνθρώπῳ δυνάμει, ἣτις πρὸ τῶν ἐμποδίων ἀναπτύσσεται ἰσχυρότερα καὶ ἐξαιουλουθεῖ τὴν πορείαν τῆς ἀμωιβάδῃ ἀγωνιῶσα, ἐλπίζουσα, ἀπογοητευομένη, ὄγυσα, ἀγανακτοῦσα, ἐξαιουμένη, ἰπταμένη!

Παρ' ἔλγην τὴν ἀκριβῆ γνῶσιν, ἣν ἔχω περὶ τῆς σημασίας τῆς τσιούτης ἐκπαιδεύσεως τῆς συνισταμένης ἐν ἰσορροπίᾳ γραμμάτων, γεωργίας καὶ βιοτεχνιῶν, ὅτι εἶνε τὸ πᾶν τοῦ ἐθνικοῦ οἰκοδομήματος, ἔπρεπε νὰ ἐκλέξω μετὰ τῶν δύο: ἢ νὰ ἐπιζητήσω χάριν αὐτῆς τὴν ταχυτέραν εἰσπραξὴν χρήματος—ΔΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΕΩΣ ΠΑΝΤΟΤΕ ΚΑΙ ΜΟΝΟΝ ΤΟΥ ΒΙΒΑΙΟΥ ΜΟΥ—ἐν μέσῳ συγκεντρωμένου πληθυσμοῦ εὐπόρων ἐν παροικίαις τοῦ Ἀνατολικοῦ ἡμισφαιρίου, ὡς ἐπρόκειτο ἀρχικῶς, ἵσως δὲ καὶ κάπως πλέον ἐγγραμμάτιον ἢ ἀφοῦ ἔσπειρα ἑνδεκα ἔτη ὡς ἐπιθεωρητὴ μῆσα εἰς τὰς πέτρας καὶ τὰ ἀγκάλια—τὰ ὄσοτα, τῶρα ποῦ ἐθέρισαν καὶ τοὺς ἀγκυλώνουν ὀλόγυρα τοὺς παντοίους δημιουργοὺς καὶ ἐνόχους τῆς σημερινῆς δυστυχῆς Ἑθνικῆς καταστάσεως ὀλοὶ φωνάζουν—νὰ ἐργασθῆ κοπιωδέστερον μὲν, ἔτι δὲ πολυδαπανώτερον καὶ ἀβεβαίωτερον ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν εἰδικώτερον ἐκπαιδευτικὴν ἐργασίαν μου, ἐπιωφελεῖς δ' ὅμως ὑπὸ ἔσοπιν στατιωτικὴν καλλιερροῦσα, ὀργόνοῦσα καὶ στείρουσα εἰς ἐκείνων τὰς καρδίας τὰς ὀποίας ἐπίποσε καὶ ἐμαλάκισσε στήν μακρὴν ξενιτεῖαν ἢ βροχὴ τοῦ πορευμένου περὶ τῆς νοσταλγίας.

ΤΑ ΛΜΕΣΙΩΣ ΛΠΟΦΑΣΙΣΑΝΤΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΜΟΝΗΝ ΜΟΥ

Ἄφ' ἐνὸς ἐπεισόδια συγκινητικὰ μαρτυροῦντα θησαυροὺς τῆς Ἑλληνικῆς καρδίας παρ' ἐκείνοις, οὓς δὲν ἔχει διαφθεῖραι ἢ ἡμιμάθεια τοῦ ψευτοεπιστήμονος, οὐδὲ ἢ κακοσυροῦσιν τῶν καπηλειῶν δηλ. ἢ τῆς τελετουργικῆς τῶν θρησκευτικῶν Μυστηρίων οὐδὲ ἢ βλασπορηγία ἐνίων ἐκφύλων καὶ καλιμπαιδικῶν τρικαντοφόρων ἀφ' ἐτέρου ἀγανάκτησις κατὰ τῶν οἰκτρῶν προϊόντων τῆς νεοελληνικῆς πολιτείας, ἣτις προέφασε τόσους δυστυχῆς χιλιάδας μιλίων μακρὰν τῶν ἐστίων των.

Ἐν μέσῳ ἐργατικῶν πληθυσμοῦ βιοπαλαιόντος, ἐκσφαιδονισθέντος ἀπαρασκέου ὑπὸ τῆς ποικιλινοῦ τυραννίας τῆς νεοελληνικῆς πολιτικῆς... εἶδον πάραυτα ὅτι, μόνῃ ἐργαζομένη ἐλάχιστα θὰ ἐποριζόμεν ἐκ τῆς διαθέσεως τῶν βιβλίων μου διὰ τὴν ἐν Ἑλλάδι ἐκπαιδευτικὴν ἐργασίαν μου—καὶ μάλιστα μὲ οἰκονομικὴν κρίσιν ἐν Ἀμερικῇ—θὰ

ἐπιτέλουν δ' ὅμως ἄλλο ὁμοίως φύσεως καθήκον πρὸς τὴν πατρίδα καθήκον ἕπερ ἀπαιτεῖ Ἀρετὴν καὶ τὸ ὅποιον μισθάρνοι δὲν δύνανται νὰ ἐκτελέσωσι, ἕπερ δὲν πληρῶνεται διότι εἶνε ἀνώτερον τοῦ μισθοῦ, καὶ τοῦ ὅποιου ἢ ἐκτέλεις ἀπαιτεῖ ἄνθρωπον φύσει ἀνώτερον τοῦ χρήματος.

ΟΥΔΕ ΕΝΟΣ ΟΒΟΛΟΥ ΕΡΑΝΟΝ

Εἶμαι ἐξ Ἰσού υπερήφανος καὶ εὐτυχῆς νὰ εἶπω πολὺ δυνατὰ δύο τινά. Πρῶτον, ὅτι, ἂν καὶ εἰργαζόμεν ἡπὲρ τοῦ προσηύτου τῶν ἔργων τῆς ἀνθρωπότητος διττῶς, ἡπὲρ ἐκείνου τοῦ ἔργου, ἡπὲρ μόνον παρῆκε τὴν ἐφικτὴν εὐτυχίαν τοῦ ἀτόμου, τῆς οἰκογενείας, τοῦ ἔθνους, τὴν τίμιον πλοῦτον, — τὸν συνιστάμενον ἐν τῇ ἐπαγγελίᾳ τῇ ἐκ τῆς ἰκανότητος καὶ τῆς ἠθικῆς διαπλάσεως προκυμαίνουσα — τὸν Στρατῶν, τὸν Στόλον, τὴν ἀπονομήν τῶν Ἑθνικῶν δικαίων καὶ τὴν Πιρρίην, ἂν καὶ δηλαδὴ εἰργαζόμεν ἡπὲρ τῆς ἐκπαιδεύσεως, τὸ μὲν ἀναπτύσσουσα δι' ἐθνικωτάτου κηρύγματος τὸ καθήκον τοῦ Ἑλληνος ἐν πάσαις ταῖς ὕψει καὶ ταῖς διευθύνσεσι αὐτοῦ εἰς τὰ ἔμοιρα παιδιὰ τῆς Ἑλλάδος, τὰ λεγόμενα Μετανάστες, τὸ δὲ διαθέτουσα τὴν ὑψίστην καὶ ἀριστοκρατικωτάτην τῶν περιουσιῶν — τὴν πνευματικὴν — δηλ. ἄλλα ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου μου χάριν τῆς ἐν Ἑλλάδι μελλούσης ἐργασίας, ἅμα δ' εὐεργετικωτάτην διὰ τοὺς σχετικῶς εὐαριθμητάτους ἀγοραστάς, ὁπόθεν ἐξήρουν εἰς τὰς ὁδοιπορικὰς μου δαπάνας* καὶ πολλὰς ἄλλας, ἃς συνεπάγεται ὁ βίος, ἰδίως ἀνθρώπου τῶν γραμμάτων ἐν ξένη γῆ, ὅταν συναισθάνηται ὅτι ἐν τῷ προσώπῳ του ἀναγκαιῶς κρύβεται ὁ ἐθνισμὸς του, ἂν καὶ εἴτε εἰς τὰ ἐν πέντε διαφόροις πόλεσι συνέδρια, εἰς ἃ ἐκλήθην νὰ συμμετάσχω, εἴτε πρὸς μελέτην παντὸς εἶδους καὶ βαθμίδος σχολῶν μεταβαίνουσα, ἐδαπάνων ἐκ τῶν ἰδίων, οὐδέποτε ἐνήργησα ἔρανον οὐδὲ ὀβολοῦ.

Τὰς διαλέξεις μου εἰς τοὺς Ἑλληνας — ὡς καὶ ὅπουδήποτε μέχρι τοῦδε ἐν Ἀμερικῇ ὠμίλησα — τὰς ἔκαμα δωρεάν, διότι ἢ ἀρετηρία ἦτο ἄλλος καὶ ἀγανάκτησις διὰ τὴν Ἑθνικὴν αἱμορραγίαν καὶ διὰ τὰ αἰτία της. Διὰ τοῦτο καὶ ἐπέμεινα εἰς τὸ ἔργον παρ' ὅλας τὰς πικρίας καὶ ἐφθασεν ὁ ἀριθμὸς τῶν παροικίων, εἰς ἃς ἀπηύθυνα τὸν λόγον, εἰς 121, αἰσθανομένη ἴσῃν ὑποχρέωσιν καὶ στοργὴν πρὸς τὰς μικρὰς ὄσῃν καὶ πρὸς τὰς μεγάλας, διότι ἔσπειρον, καὶ ἢ ἀγαθὴ καρδιακὴ γῆ δὲν γνωρίζει ὁ ἠθικὸς σποραεὺς ποῦ εὐρίσκειται κρυμμένην.

ΤΡΙΑΚΟΣΙΑΙ ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΕΝ ΑΜΕΡΙΚῇ ΤΣΙΦΑΙΚΙ ΠΕΠΩΡΩΜΕΝΩΝ

Ἐάν δὲν ἐπρόκειτο δίδων τις ὁπισθοῦν πλήρη τὴν εἰκόνα τῶν ἐκεῖ διατρεχόντων νὰ καταστήσῃ καταφανῆ καὶ αἰσθητὴν τὴν ἀνάγκην ταχεῖας ἀποστολῆς ἀξίου ἀρχιερέως καὶ τιμίου προξένου ἀνθρώπων περιουσίας — χάριν τῶν ξεντευμένων παιδιῶν τῆς Ἑλλάδος, τῶν τόσον ἀμοιρῶς ἐκσφενδονισμένων, ὡς νὰ μὴ ἦνε αὐτὰ τὸ χρησιμώτατον αἱμά της — τῶν

* Ὡς ὅλλαρ. ἐδαπάνουσα εἰς σιδηρόδρομον, ἵνα μὴ ἀρνηθῶ τὴν πρόσκλησιν εἰς τὸ Διεθνὲς Συνέδριον τῶν Μητέρων ἐν Βασίλειῳ.

ἐν βισπάλῃ νοσταλαγούντων καὶ τῶν ἀφειμένων κατὰ μέγα μέρος εἰς καρδίας, ὑποκριτικὰς καὶ πεπωρωμένας αἰ ὅποιαι — ἐπειδὴ ἐπετράπη ὑπὸ τῆς ἀσυγγνώστου ἀδιαφορίας τῶν διαδεχθεισῶν ἀλλήλας κυβερνήσεων, αἵτινες ἐσκέφθησαν τοὺς μετανάστες εἰσπρακτορικῶς μόνον διὰ τοῦ διαμονητηρίου — φαντάζονται εὐλόγως ὅτι δικαιοῦνται νὰ νομίζωσι τὰς 300 χιλιάδας Ἑλλήνων τ-σ-ι-φ-λ-ι-κ-ι τ-ω-ν, οὕτινος τὰ στρέμματα νὰ ἐπιθυμῶσιν ἀξανάμενα διὰ πλειόνων ἑλληνικῶν κορμιῶν ἐκεῖσε μεταφερομένων καὶ ἐπεδόθησαν εἰς *συσπειρώσιν ἐκμυζητικὴν*, ἔχουσαι σύμβολον πίστεως «ἀμύνεσθαι περὶ ἐξοριώσεως ἑτέρου, περὶ ὑπερπληρώσεως ταγαρίου, περὶ πεπτικῆς σαυλήνης», χρώμενοι μέσῳ δ-η-μ-σ-ι-σ-ι-γ-ρ-α-φ-ι-α-ν! κυριολεκτικῶς ὕδρευς, συκοφαντίας, διαστροφῆς, δ-η-μ-σ-ι-σ-ι-γ-ρ-α-φ-ι-α-ν συγκλονίζουσαν πᾶν τυχὸν ὕγιες στοιχεῖον, παραπλανῶσαν δὲ πᾶσαν λογικὴν καὶ τελειοῦσαν τ' ἀποτελέσματα τῆς ἀπογοιτεύσεως, ἂν οὐχὶ τῆς διαφθορᾶς ἀφ' ἧς δὲν ἐπροφύλαξεν ἢ ἡμετέρα πολιτεία δι' ἐστόχου ἀγωγῆς τὴν νεότητα ἐάν δὲν ἐπρόκειτο, λέγω, χάριν περιστάσεως τῆς Ἑλληνικῆς Μεταναστευτικῆς νεότητος ἀπὸ τούτων θὰ ἦτο Ὀλιβερὸν ν' ἀσχοληθῆ τις, ἵνα παρουσιάσῃ ἀνθρώπινα κακοποιὰς βράκη.

Τίμιοι, ὄχι μόνον ἐμμισθοί, πρόξενοι

Διὰ πάσας τὰς παροικίας μας ὅπουδήποτε καὶ ἂν ὦσιν, ἀλλ' ἰδίως διὰ τὸν Ἑλληνισμόν τῆς Ἀμερικῆς χρειάζονται τίμιοι πρόξενοι καὶ ἀξιοί ἱερεῖς. Καί, ὑπάρχει λόγος, νὰ ἐπαναλάβω τίμιοι πρόξενοι — ὄχι ἐκφυλοῖ — καὶ ἄνδρες καθαρὰ τὸ ἦθος καὶ τὰς χεῖρας, μετρίφρονες, θελήσεως δ' ἔμωσ καὶ ἐνεργητικοὶ οὐχὶ δ' ἀπλῶς ἐμμισθοί. Ἡ ἀπονομή μισθοῦ ὑποβοηθεῖ τὸν τίμιον χαρακτήρα δὲν τὸν δημιουργεῖ δ' ὅμως ὅπου δὲν ὑπάρχει φύσει καὶ ἀνατροφή ἄλλως ἐν τῷ προσώπῳ τῶν πεφορτισμένων τὰ διάφορα νομίματα, χάρτινά τε καὶ μετὰλλινά θὰ εἴχομεν ἀσφαλῶς τοὺς τιμίους, ἐνῆ ἔχομεν ἀντίθετον δῆλωσιν τοῦ ἴδρου τοῦ τῆς χριστιανισύνης.

ΤΙΣ ΧΡΗΣΙΜΩΤΕΡΟΣ ΕΝ ΑΜΕΡΙΚῇ

Ἐπιτετραμμένος ἢ Ἀρχιερεὺς;

Ἴππον τίμιοι πρόξενοι καὶ ἀξιοί ἱερεῖς, διότι δυστυχῶς ἔχουσι παρεσφύσει καὶ τινες ὄχι μόνον ἀλήται ἀλλὰ κυριολεκτικῶς ἐμυληματῆται.

Διὰ τὸν Ἑλληνισμόν τῆς Ἀμερικῆς εἶνε χρήσιμος καὶ ὁ Ἐπιτετραμμένος ἐκπροσωπεῖ τὴν ἰδέαν τοῦ ἔθνους καὶ ὑπεκκαίει τὴν φιλοτιμίαν τοῦ Ἑλλήνου ἀρχιεῖ νὰ ἦνε ὁ ἐπιτετραμμένος ἀνὴρ.

Ἄλλ' εἶνε ἀσυγκρίτως ἀναγκαιότερος εἰς ἀρχιερεὺς παρὰ εἰς ἐπιτετραμμένους, ἀλλ' ἀρχιερεὺς δηλ. ἀμειπτος καὶ χρημάτων κρείττων διὰ νὰ ἐκκαθάρῃ πρῶτον καὶ εἶτα νὰ συγκρατήσῃ.

ΚΑΛΕΣΑΤΕ ΤΟΥΣ ΥΠΟ ΤΗΝ ΣΗΜΑΙΑΝ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΞ ΑΜΕΡΙΚῆΣ

Πῶς νὰ ἐπανέλθωσι

Κατὰ τὴν ἐν Ἀμερικῇ διαμονήν μου, μετὰ τὸ κήρυγμά μου καὶ τὴν μελέτην τῶν ἐν ἐκάστῃ πόλει ἐκπαιδευτικῶν ἰδρυμάτων, ἐπεσκεπτόμην τὰ ἐργαστάσια διὰ τὸν τριπλοῦν λόγον: νὰ φωτισθῶ, νὰ ἐνθαρρύνω τοὺς

ἐκεῖ ἐργαζομένους συμπατριώτας μου, καὶ νὰ εἶπω εἰς τοὺς διευθυντὰς καὶ ἰδιοκτητὰς τῶν ἐργοστασίων ἄλλως ἢ πῦρ ἀπὸ τοῦ ὑπερηφάνου λέξεως.

Ἐύρον πάντοτε τοὺς υἱοὺς τῆς Ἑλλάδος εἰς τὰς βαρυτάτας τῶν ἐργασιῶν. Ἐδραστήριον τῆς περιστάσεως, ἵνα τοὺς ἐπαναλάβω αἰσθητότερον, ὅ,τι τοὺς ἀνέπτυσσον κατὰ τὸ κήρυγμά μου «δὴλ. νὰ συνεννοηθῶσι «πρὸς ἀλλήλους κατ' εἰδικότητα οἱ ἐν τοῖς διαφόροις ἐργοστασίοις «ἀσκηθέντες» καὶ παραλαμβάνοντες τὰς τραπεζιτικὰς καταθέσεις των, «ἔστω καὶ ἐξ 100 δολλαρίων, ἂν οὐχὶ ἐκ πλειόνων, ἕκαστος, νὰ κατέλ- «θωσι καθ' ἑμῶν ἐκ χιλιάδας τοὐλάχιστον ἀνδρῶν» καὶ φέροντες τὴν «σημαίαν τῆς ἐργασίας νὰ τὴν πῆξωσιν ὅπου ἀρμοδιώτατα ἢ ἀξευρίσκατο «ὁ χῆρος πρὸς Ἴδρυσιν τοῦ ἐργοστασίου των χῆρος ἄλλης ἀνάγκης πλὴν

✱ ΣΤΡΟΒΙΟΣ ✱

θὰ διοργάνωσιν τὴν καλονότιον αὐτῆν.

«Ὅτε τοῖς ἀνέπτυσσον ταῦτα οἱ ὀφθαλμοὶ των ἐβυθίζοντο εἰς σὺννοιαν, τὰ δὲ χεῖλη των μοι ὠμολόγουν ὅτι τὸ θέλον, ἀλλ' ὅτι χρειάζεται ἀφωσιωμένος ἐπιτελεστής τοῦ ἔργου τούτου.

«Ὅταν ἐὰν θέλητε νὰ περισώσητε μέρος τῶν μεταναστευσάντων, ἀφοῦ πρῶτον σπεύσητε νὰ ψιφίσγητε τὴν ἀποστολὴν ἀρχιερέως καὶ νὰ διορί- σγη τιμίους ἐμίθους προξένους, ἀπευθίνατε πρὸς τοὺς μεταναστεύσαν- τας ἐκκλησίαν Μητροπὴν περιέχουσαν εἰληρικεῖς ὑποσχέσεις, συνοδου- μένας δι' ἔργων, περὶ παραχῆς καταλλήλου χήρου καὶ ὑποστηρίξεως — ὅχι ἐπιβολῆς ἀχθῶν — πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς γεωργίας καὶ τῆς βιομηχα- νίας· ὅχι κατὰ τὰς συνήθειας διαψευδομένης ὑποσχέσεις πρὸς ἐκμετάλ- λουσιν διότι θὰ ξυμφορῶσιν διὰ νὰ μὴ τοὺς ἴδῃ πλέον ποτὲ ἡ Πατρίς!

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΕΚΓΥΜΝΑΣΙΣ

Σπύρος καλὸς εἰς γῆν τὴν καλὴν

Τὰ δάκρυά των μοι ἐνέπνευσαν ἐν σημείον τοῦ κηρύγματός μου τὸ τῆς στρατιωτικῆς ἐκγυμνάσεως.

Ἦτο ἐν ἀρχῇ τῆς δράσεώς μου ἐν Ἀμερικῇ, ὅτε, μετὰ τὴν λειτουρ-

γίαν, ἰδύλλουν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς Μιννεαπόλεως διὰ δευτέραν φοράν, 8/8βρίου 1907. Ἡ παροιμία ἐκείνη εἶνε μικρά, καὶ ἴσως τοῦτο εἶνε εἰς λόγος δι' ὃν εἶνε ἐκ τῶν καλλιτέρων· ἀλλὰ καὶ ὁ ἱερεὺς τῆς (Κυριλ. Βαφειαδάκης) εἶνε ἐκ τῶν εὐαριθμῶν ἐν Ἀμερικῇ καλῶν, διότι οὐδέποτε συντέλεσεν εἰς διχονοίας ἐν τῇ Καινότητι.

Μένει βαθεῖα ἐν τῇ ψυχῇ μου ἡ ἡμέρα ἐκείνη. Ἡ ἐκκλησία ἦτο μικρά ἀλλὰ ρυθμοῦ Ἑλληνικοῦ. Ἄν καὶ ἦτο Κυριακὴ, ἐν τούτοις παρὰ τῶν διοικούντων τὴν Κοινότητα εἶχε κληθῆ ἡ παροιμία, ὡς καὶ ἡ γειτο- νικὴ τῆς πόλεως τοῦ Ἀγ. Παύλου. Αἱ γυναῖκες, ἐπὶ τοῦ γυναικωνίτου συνωστίζόμεναι ἔσκυπτον μὲ προσήλωσιν ν' ἀκούσῃ τὴν ὁμόφυλόν των, ἣτις μετ' ὀλίγον ἔμελλε νὰ ταῖς εὐχηθῆ καλὴν ἀντάμωσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα. **Οἱ ἄνδρες ἑλαιον.**

Τὸ θέαμα ἔφερεν εἰς τὴν μνήμην μου τὰς λέξεις «οὔτε στρατόν, οὔτε «στόλον θὰ ἔχωμεν ἐὰν δὲν μορφώσωμεν ἄνθρωπον», λέξεις, ἃς εἶχον γράψει ἐν τῇ αἰτιολογικῇ ἐκθέσει τοῦ σχεδίου, Νόμον περὶ ἑλληνοπρεποδῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως. Τὰς λέξεις ταύτας εἶχον γράψει τότε ὑπὸ ἄλλο πνεῦμα· ἀλλ' οἱ νέοι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς Μιννεαπόλεως μοι τὰς ἀπέδειξαν αὐτολεξεὶ πεπραγματωμένας. Τὰ δάκρυά των! — μαρτυροῦντα τίνων χεῖρας στερεῖται ἡ Ἑλλάς καὶ ποίας καρδίας ἔχει ἐκσφενδονίσει ἡ ἐδῶ ἐδρεύουσα φαυλότης, ἐτάραξαν τὴν ψυχὴν μου, καὶ μοι ἔδωκαν τὰς λέξεις: «Μὴ φαντάζεσθε ὅτι ἐξετελέσατε τὸ καθήκον Σας στέλλοντες τὰ «ὀλίγα δολλάρια Σας διὰ τὸν Στόλον, εἴταν αἱ ἀνδρικαὶ Σας χεῖρες τόσοσιν «μακρὰν χρησιμοποιοῦμεναι πλουτίζοντες τοὺς βιομηχάνους ξένων Ἑθνῶν. «Ἡ Πατρίς ἄλλοι θέλει τὸ χοῖμα Σας, θέλει Σας — ὁ Στρατὸς καὶ ὁ «Στόλος τῆς εἰσθῆ Σας. Ἐτοιμασθῆτε στρατιωτικῶς» καὶ λαμβάνουσα τὴν παραβολὴν ἐκ τῆς ἐξόχως διοργανωμένης καθ' ὅλην τὴν Ἀμερικὴν πυροσβεστικῆς ὑπηρεσίας ταῖς εἶπον:

«Βλέπετε πῶς εἰς τοὺς πυροσβεστικοὺς σταθμοὺς, μόλις ὁ ἠλεκτρικὸς «κώδων τοῦ κινδύνου ἠχήσῃ οἱ ὄρατοι ἔπποι, πάντοτε ἔτοιμοι, ἀφ' ἑαυ- «τῶν προχωροῦντες, δέχονται τὴν δι' ἠλεκτρισμοῦ ζευκτήριον σαγήν, «καὶ ἐντὸς δευτερολέπτου, ὑπερηφάνως ὀρμῶσιν εἰς βοήθειαν τῶν κινδυ- «νεύοντων, ἵνα σβέσωσι τὴν πυρκαϊάν; Ὅταν ἠχήσῃ ἡ σάλπιγξ τοῦ κιν- «δύνου τῆς Ἑλλάδος θὰ φανῆτε Σεις κατώτεροι τῶν ἔππων τῶν πυρο- «σβεστικῶν σταθμῶν τῆς Ἀμερικῆς; Θὰ δυνηθῆτε νὰ μεταδῆτε εἰς τὸ «ἐργοστάσιον χάριν τοῦ δολλαρίου καὶ θ' ἀνέχησθε ὁ παραπλευρῶς Σας «ἐν τῇ ἐργοστασίῳ ἐργαζόμενος, μετανάστης ἄλλης ἐθνικότητος, νὰ Σας «ἔρωτᾷ: „τί γίνεται εἰς τὴν Πατρίδα Σας;“ Ὅχι! Διότι τὰ μάτια Σας θὰ «κύπτουν ἐξ ἐντροπῆς. Ὅλοι θὰ ὀρμήσῃτε τότε διὰ νὰ τὴν σώσητε καὶ «τὴν μεγαλώσητε· ἀλλ' ἐὰν δὲν ἦσθε ἠσκημένοι θὰ ἔλθῃτε ὡς ἀρνία «πρὸς σφαγὴν. Ἀρχίσατε λοιπὸν καθ' ἑκάστην Κυριακὴν ν' ἀσκήσθε, «μεταβαλόντες ἔξω τῆς πόλεως κατὰ δεκάδας, διὰ νὰ μὴ διεγερῆτε «τὴν περιέργειαν τῶν ξένων καὶ ἐκεῖ γυμνάζεσθε. Διὰ τῆς στρατιωτικῆς «ἐκγυμνάσεως ἀσκεῖτε τὸ σῶμά Σας, ἀνδρίζετε τὰς ψυχὰς Σας, καὶ τὸ «κυριώτατον πάντων τηρεῖτε διαρκῶς εἰς τὸν νοῦν τὴν Ἰδέαν τῆς «Πατρίδος· ὅτι ζῆτε διὰ τὴν τιμὴν τοῦ Ἑθνους, δηλ. τὴν ἰδίαν Σας «τιμὴν καὶ τὴν τιμὴν τῶν οἰκογενειῶν Σας· διότι τὸ Ἑθνος εἶσθε Σεις, «μὲ τὸ ἰδιῶδες τῶν προγόνων μας, καὶ τῶν μελλόντων Ἑλλήνων τὰς «ἐλπίδας. Ὅμοι δὲ μὲ τὰς στρατιωτικὰς ἀσκήσεις ὡς καὶ εἰς τὰς δια-

» σκεδάσεις Σας φάλλετε τὰ Δημοτικά ἄσματά μας· αὐτὰ ἀποπνέουν τὴν
 » αὔραν τῆς Πατρίδος μας καὶ μὲ τὸ ἄρωμά τιν ἑναποταμιεύουν εἰς τὰς
 » ψυχὰς Σας τὸ μίσος πρὸς πᾶσαν τυραννίαν, τὴν ἀδελφότητα πρὸς τοὺς
 » ὑποδούλους καὶ τὴν ἀνδρείαν ἐκείνων, ὅτινες πρὸ αἰῶνος τὰ ἐφαλλον
 » κατὰ τὸν κλέφτικον βίον τιν.»

Ἦτο ἡ ἡμέρα ἐκείνη ὀλίγον μετὰ τὸ Συνέδριον τῆς εἰρήνης εἰς ὃ εἶχον
 συμμετάσχει ἐν Ν. Υόρκῃ, καὶ ἠσθιανόμην βῆ τοῖς ἔλεγον ἐναντίον τῆς
 ψυχικῆς μου τάσεως καὶ ἐν γένει τῆς τῆς Ἰνδικῆς· ἀλλ' ὁ ἀγὼν ἐν Μακε-
 δονίᾳ ἐφαίνετο — τὸ δὲ μετέπειτα δοθὲν Σύνταγμα οὐδένα σκεπτόμε-
 νον ἠδύνατο ν' ἀπατήσῃ. Οἱ Χάρται δὲν μεταβάλλουν τὰς ἐρριζωμένας
 διαθέσεις τῶν ἐθνῶν μαχικῶς. Ἀπαιτοῦνται γενεαὶ ἄλλως διαπαιδαγωγού-
 μεναι, διὰ νὰ μετατρέψουν τὰς θηριώδεις ἔξεις εἰς Συνταγματικὸν βίον.

✱ Ἡ ὀρθογραφία τῆς λέξεως «Συνταγματικὸν βίον» ἐστὶν ἠθρομένη.

✱ ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΜΟΜΜΣΕΝ ✱

Ἱεροὶ Λόγοι

Ἐκτοτε μὲ τὰς αὐτὰς στερεοτύπους λέξεις κατὰ τὴν δημοσίαν ἐμι-
 λαν μου ὑπέδειξα τὴν στρατιωτικὴν ἐκγύμνασιν εἰς 121 παροικίας· ἀπὸ
 τῆς Μιννεαπόλεως μέχρι τοῦ Montreal ἐν Καναδῇ πρὸς Β, μέχρι τοῦ
 Norfolk τῆς Βιργινίας πρὸς Ν, καὶ ἀπὸ τοῦ Denver τοῦ Κολοράδο
 πρὸς τὰ Δυτικά μέχρι τῆς Βοστώνης καὶ τοῦ Lowell Ἀ τῶν Ἠνωμένων
 Πολιτειῶν.

Ἦτο ἡ 97ῃ φορὰ καθ' ἣν μετὰ τὴν πόλιν Κινκινάτην ἐμίλησα αὐτω
 ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς στρατιωτικῆς ἐκγυμνάσεως ἐν Dayton Ohio
 πρὸ τοῦ φυτρώσου οἱ λόχοι. Ἐκτοτε διέκοψα ἕνεκα ἄλλου καθήκοντος,
 ὀλίγας δ' ἑβδομάδας ἢ μᾶλλον μῆνας μετὰ τὴν 97ῃν ἐμίλιαν μου γενο-
 μένην τῇ 15ῃ Μαΐου 1909 αὐτοὶ ἀνεφύησαν.

Ἐκτοτε ἀπὸ τοῦ Ἰανουαρίου τοῦ 1910, ὅτε πάλιν ἐπανέλαθον τὴν
 δρασίν μου ἐν Ἀμερικῇ, ἐνήργησα ὡς καὶ πρότερον ὑπὲρ τῆς συστάσεως
 τῶν ἱερῶν λόχων εἰς ἄλλας 24 παροικίας, ἀλλ' ἀναλόγως τοῦ πληθυ-
 σμοῦ τῶν μεταναστῶν οἱ ἐκγυμναζόμενοι εἶνε ὀλίγοι — διὰ διαφόρους
 λόγους.

Πάντοτε μετὰ τὸ πέρας τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ζητήματος τούτου ἡρώ-
 των ἐὰν ὑπῆρχον ἐκεῖ οἱ ἐκπληρώσαντες τὴν στρατιωτικὴν των θητείαν,
 διὰ νὰ ἐκγυμνάσωσι τοὺς ἄλλους. Δὲν ὑπῆρχον εἰς ὅλας τὰς
 παροικίας τοιοῦτοι, ὥστε ἠναγκαζόμεν νὰ τοῖς συστήσω νὰ προσ-
 ἔρχωνται εἰς τὰ γυμνάσια τῶν Ἀμερικανῶν, ἵνα μετ' ἐκείνων συγγυμνα-
 σθῶσι. Δὲν μετέδην πλέον εἰς τὰς πόλεις ἐκεῖνας, εἰς ἃς πρῶτον εἶχον
 ἐνεργήσει, ὥστε δὲν δύναμαι νὰ εἶπω ἀσφαλῶς κατὰ πόσον κατηρτίσθη-
 σαν ἐκ τῶν 24 ἑμῶς παροικιῶν, τὰς ὁποίας ἐπεσκέφθην μετέπειτα τέσ-
 σαρες ἕως πέντε εἶχον μιμηθῆ τὸ καλὸν παράδειγμα καὶ εἶχον συγκρο-
 τήσει στρατιωτικῶς ἐκγυμναζόμενα σώματα, — ἐν οἷς τὸ τῶν Ἰκαρίων
 ἐν Πιτσβούργῃ Πεν. κατὰ πάντα διεκρίνετο — ἀλλὰ καὶ τὰ ὑπάρχοντα ἐν
 αὐταῖς δὲν ἦσαν πάντοτε ἀκμαῖα — καὶ ἕνεκα ἐλλείψεως ἀρμοδίων ἐκγυ-
 μναστῶν καὶ ἕνεκα τῶν ἐργασιῶν των, καὶ ἕνεκα τῶν ἀπαιτουμένων
 δαπανῶν, ἀλλοῦ μὲν δι' ἐνοικίαισιν διωματίου, ἀλλοῦ διὰ τὴν δαπάνην τοῦ
 ὅπλου καὶ τῆς στολῆς, ἣν ἔχουσι τὴν φιλοτιμίαν νὰ θέλωσι νὰ περιδλη-
 θῶσι. Πολλάκις τοῖς παρέστησα ὅτι οὔτε τὸ βῆσο κάμνει τὸν
 ἱερέα — ἐν Ἀμερικῇ φοβοῦμαι ὅτι ὅχι μὲν πάντοτε, ἀλλὰ κατὰ πολὺ
 σκεπάζει τὸν «παπᾶ» — οὔτε τὸ στέμμα τὸν στρατιώτην· ἀλλὰ τὸ
 φρόνημα, ἡ τιμὴ καὶ ἡ πρὸς ἀμυναν αὐτῆς ἐκγύμνασις.

Ἐν τῇ ψυχῇ μου κεῖται ἀσφαλῆς ἡ ἠθικὴ ἐπιανοστοίησις, ὅτι ὁ
 σπόρος, ὃν ἔσπειρα ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου 1907 μέχρι Μαΐου
 1909 ὑπὲρ στρατιωτικῆς ἐκγυμνάσεως ἔπεσον ἐπὶ γῆν τὴν καλήν.

Καὶ διὰ τὸ περίεργον καὶ διὰ τὴν ἐπικράτησιν τῆς ἀρχῆς ἐκείνης
 ἐφ' ἧς στηρίζεται τὸ δίκαιον, δι' ὃ πάντες οἱ ἀνθρώπινοι ἀγῶνες «*jus
 summi cuiusque*» ἢ ἀδιηγήθῃ ἐν μικρῶν ἐπεισῶδιον ἐν σχέσει πρὸς τὴν
 ἐργασίαν μου ταύτην, μαρτυροῦν πόσον καὶ ἡ ἀθωοτέρα καὶ ἡ μάλιστα
 γνωστὴ καὶ ἐγνωσιμότητος ἐνέργεια ἔχει τοὺς ἀντιθέτους της,
 ἀλλ' ὅτι αὕτη ἐπικρατεῖ ἐν τέλει, συνέδη τὸ ἐξῆς: Ὀλίγας ἑβδομάδας
 μετὰ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ πρώτου Ἱεροῦ λόχου καὶ τὴν ταχέϊαν, δίκην

δασύτατον ἴδιωμα, ἐνῶ οὐδ' ἄβυλόν διατέτονον ἐπέεθ' τῆς Μούσης καὶ τῶν γραμμάτων, μένον θαμμέναι ἐπὶ τὸν κορυφαίουσθ' ἀποσφιν τῆς πτωχῆς μου βιβλιοθήκης, ἀρεσκόμεναι ἴσως περισσότερο νῦν ἔχουσι ἀντιφρονίαν τὰ μυστοπόνητα καὶ ἀπῶτα ἔντομα τῶν τειχῶν τοῦ δαματίου μου παρὰ τὰ ἀνθρωπώδη μεγαθήρια τοῦ κοινοῦ θρηωτοφρέτου!

Καὶ τὰν μὲν εἰ σέζοι μου οἷτοι μέγα εἰς τοὺς βασιλεῖς πιστεύω νῦν βρῆτε κἀποικια θεολογικὴν καὶ μορφολογικὴν ἰδιωτητάων. πρῶτον δ' εἰλικρινὲς αἰσθητικὴ καὶ ἀνθρωπίνην ἐνὶ ἰδέαν ἀρεσκον εἰς μουσικοῖς ἐκλεκτοῖς, τοῦτο δὲ ἦεν τὸ γλυκύτερον βάλσαμον εἰς τὴν φαρμακικὴν γυμνασίαν μου. Ἐν δὲ διατελλόντων Μεγατοφρέτου τὴν χεῖρ' ἢ σαφελόγρητος γενεολογικῶς, Πολυτεκόντως γυμνασιολογικῶς πνευματικῆ ἡμῶν ἀριστοκρατία, ἢ μινωτοκρατικῆ δασυτοφρέτου καὶ ἢ Γρανιήρεως φάλαγγ' τῆς ἐγχωρίου καὶ ξένης μαλλιαρῆς βιομηχανίας, οὐκ βρῆται ἔτι θὰ ἠδραμοτοφρέτου κολλῶ περισσότερο, ἐφθασον δὲν θὰ ἀέτερον τὴν κίνησιν νῦν ἤνευκα, νῦν σφαιροφρέτου τῶν τῶν ἀποσφιντικῶς πρὸς μὴν ἔφρονων καὶ φρενοσκαρφοφρέτου γεινῶν, ἐφθασον γροφρέτου καλῶς τὸ ἔργον μου, ἐφθασον θὰ ἐφθασον δὴν ἐφθασον (καὶ μὴν φθάνων αὐτοῖ) θαμμένοι ἴσως καὶ ἀφραστοὶ τῆς Τέχνης μεταφρονίαν νῦν τοῦτον τὴν ἔργον καὶ ἐφθασον διὰ τὴν σταθερότητα τῆς ἐκτιμήσεως καὶ ἐφθασον τῆς ἀνεφρονίαν ἠθικῶς περιφύλλοντος καὶ λαφροφρέτου τῶν παραφρονιότητων, ἀρεσκῶ μ' ἐδίδαξε καὶ ἀρεσκῶ, νομίζω, διημερέτω τὴν ἀγῆρ μου τὴν ἐκτεν τριτοφρέτου μου.

Με πόνο, τῆρ καὶ ἀγῆρ
Φ. ΠΑΝΑΣ

Ἀθήναι, Ὀκτωβρίου 31 1913

* Αἱ Ὑπογραφαὶ τῶν τεσσάρων πληροφρονισίων τῶν συμμάχων Κρατῶν ἐν τῷ Αἴμα, κατὰ τὴν Α' ἐν Λονδίνο Συνδιάσκεψιν *

Εἰς τὸν Ἀπόλλωνα

ΜΑΤΗΝ, χρυσάκιττε θεέ,
Φοτῆς τὰ πέματα τοῦ κόσμου.
Μήτηρ ὁ δόλιος ὀφθαλμὸς μου
Στὴ διαμαντένια σου μορφῇ
Βλέπει τὴν ὀφθαστικὴ μορφῇ
Κείνον, ποῦ ἀχώρητος ζωρεῖ
Καὶ βουλεύεται ἐντόξ μου. *

Μήτηρ τὸ Σόφρον καρτερεῖ
Τὴ χρυσοφρέτου ἀντακλή σου.
Μήτηρ στὴ λήρη τὴ δική σου
Γλυκωνοφρέτου ἢ ζωῇ
Καὶ μήτηρ, μήτηρ ἢ πνοῇ
Τοῦ Ἀπείρου ἤμου γλυκῆ
Κε' ἀφροφρέτου μαζὶ σου. *

"Ὅτι σοῦ κίττει τὴν καρδίαν
Κ' ἢ φλόγα σου — ἀφρονίαν κέρμα —
Θέλεις πλεῖν νῦν γένη μωρῆ
Ἡὼ ὄλας ὁ κόσμος νῦν ταφῇ,
"Αχ! δὲν τὸ νοσοφρονίαν αἰ σοφοί,
Μήτηρ αἱ πολλοὶ τὸ νοσοφρονίαν.
Μὴν' αἱ πιστοὶ σου ὁ κέρμα! *

Τὸν ἀφρονίαν ἔφρονος αἰ
Μὴ καὶ θεός τοῦ Ἑλλιάδου
Φέας διακλή ἔφρονος μόνος
"Ὅτι αἰοῦ Ἡλότου τὴ φωνῇ:
— "Αφρονίαν τὴν τῆρ ταπεινῇ —
Σκέψαις τὰ ἔργα ἐν ἢ κ' εὐα
Σκοφῆται ὁ μόνος πόνο. *

Θεός τῶν φρόνων καὶ θεός
Τῆς λόγου σου τῆς μαγεμένης
Δὲν ἔφρονος πρὸς τὰ ἐκτεφρονίαν
Καὶ νῦν τριτοφρέτου μ' αὐταῖς
Μήτηρ θεαῖς ἀφρονίαν
Μηδὲ τῆς Μεγαφρονίαν σου
Ταῖς νεαῖς νῦν πνευφρονίαν.

Τύποις Θ. Ἀποστολοπούλου

Κ' ἔγινε δ' ἔως σου φωτιά,
 Ποῦ ὄσα τὰ ἠφαιότερα ἦν ομηχθοῦνε
 Καὶ τοῦ Τυρτάκου ἦν κωλοθοῦνε
 Ἢ διαμονόπνευστος φωτιάς,
 Μήτε ὑστέρως ματιὰς,
 Μηδὲ σπιθοβολήματα
 Μπρυστά σου θά φανῶνε.

*

Καὶ θέλεις ἄρχων τοῦ φωτός
 Καὶ Ἰσοκλῆς τοῦ ἀγνώστου οὐρανοῦ
 Μ' ὄσας ἀπίνας μυρμιγκάτους
 Μὲν ἄπ' τὰ οὐράνια ομορμῆς
 Μὲ τόσα ἀγέθια γάργαρος
 Τῆς εὐρωμῆς τῆς εὐχρησίας,
 Τῆς λεβεντιάς τῆς ἀριστείας.

*

Καὶ θέλεις, θέλεις τῆ φωνῆ
 Ὅλων τοῦ κόσμου ἓνα μῦθον
 Μὲ τὰ φτερωτά τῶν Ζευφύρων
 Σιδανάκτορά σου πύρεθῆ
 Κ' ἡ ἀγίαση τῶν ἡ ἀρχιθῆ
 Νῶν ὁ οὐρανοῦ, τὸ ἱερό σου
 Μὲν ὅσας οὐρανοῦ γέρον.

*

Πῶν μάτηρ, μάτηρ ἀγαθῆς
 Ὡ ἀργυροῦσε Ἀπόλλων,
 Μάτηρ Σημεῖς τῶν κόσμων ὄλων
 Στῆ φλόγα σου τὰ κατωτέρως!
 Σκουλήριαι εἴμαστε τῆς Γῆς
 Καὶ εἶσαι Γῆρας ἀγέθιος
 Στῶν Σημερῶντων ὄλων!

*

Ἄν κάθε ἀποθνήσκου καρδιά
 Στάλῃται ποθῆς τὰ πύργη ἱερατικῶν σου
 Ἔτε λευότερε τὸ φῶς σου
 Ποῦ τοῦς τεφλώνει τῆ ματιὰ,
 Ἢ τῶς δῶν ὄσας αὐτιά
 Καὶ γέινε, γέινε ἀνθρώπος
 Καὶ μὲ θεητικῶς ἐνώσαν!...

ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΑΛΛΩΝΗΝ

ἌΛΜΠΛΑΔΑ ποῦ ἀργοναύγεται, λιμνίαι ποῦ ἀερολιώνεται
 Καὶ σὸ πολεῖ, ποῦ χωριεῖς καὶ διαλοκαμαρῶνεται
 Πρωτοναυξιατικῆς Ἀγῆς ἀνέκρηστω γλυκιά
 Καὶ σὸ καμαρωτέ,
 Ποῦ κολομῆς πρωτοβλουστος στοῦ ἤλιου τῆ λιμνιζιάδα
 Φλογόφθαλμο ἄρητέ

Καὶ σὲς ψυχαῖς, ποῦ στέκοντας στοῦ Πλάστον σὲς τὸ θρόνο
 Τῶν Χερουβείμ ἀκούετε τῶν ὑπερκόμοιο νόνο
 Καὶ σὲς, ὦ θεῖα πνεύματι, ποῦ μὲν σὲς πρῶτος σὲς
 Τὸ διάπλατο ἀδωρῶ
 Μὴν ὀπτιοῖα βλέπετε γυζογκλάμ μαζὺ σὲς
 Σῶν φῶσιμα ἔραταινῶ

*

Ὅ, τι λεγόν' ἡ Ἡδονὴ κ' ἡ Μέθη ἀναστατόνει
 Πέστε μου τέτατο ἠφαιότερα τὰ σοφικὰ σὲς λυόνει,
 Ὅσο μὲν κάθῃ τῆν καρδιά, μὲ παρῶει, μὲ δένει,
 Μοῦ πύργη τῆ φωνῆ
 Μὴ δὴναμς ὠλεκητῆ, μὴ Κίση μαγεμένη
 Ἢ θεῖα Καλλιότη;

*

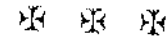
Ὁ προσκυνεῖτε τῶν θεῶν ὄσας πιστοὶ ποθεῖτε
 Κῶν Σαβιδῶν κηρύσσεται, πῶν Ἰερωβῆς μελήται.
 Λατρῶσαιέ τον ὡς Βαδλ, ὡς Ἰαθα, ὡς Ἄια,
 Ὡς Ἡνεθια, ὡς Υἱῶν
 Καὶ τοῦ ἀπειθῶν Σίμπαντος τῶν ὄσας ἀμῆται
 Ὑψῶστε τῶν τῶν.

*

Θεὸς γὰρ μὲ ποῦ ἀποθνήσκου σείσῃ τὰ μὲν σκορῶνται,
 Νῶ με σελυβῶν γήρατα καὶ τὰ με διαμονῆς,
 Θεὸς ποῦ σὲς Ἠλόσι τοῦ Ἡδον μ' ἀνεβῶνται,
 Στῆς Μήθης τῆν πύργη
 Καὶ πάλαι σὲς Ἰγμελάθων στοῦ Ἄθων μὲ τῶνται
 Τῆ φλόγα, τῆν ὄρη!

*

Ἔτε σὲν Γῆν εὐχρησκειται, σὲς ὀθῶνται ἔτε λανῶται,
 Ἢ σὲς γαλῶντα πέλαγῃ σὲς ὄνειρον γυνῶται,
 Ἄν Ἀργονῆτη λέγεται, Ἀπόλλων ἦν καλῆται,
 Ἄν φρετταν σὲς κοινῶι,
 Εἶναι Θεὸς γὰρ μέναι κ' ἦν με λιθοβολῆται
 Ἢ θεῖα Καλλιότη!

Γα Συτνεφα

ΠΟΣΑ καὶ πᾶσι ἀργεῖα χωρὶς ἀγὼ κανῶν
 Καὶ δέχως ἀσιμικῶν βροσῶν καὶ δέχως κρανῶν
 Ἄν χίτων τῆ βροχοῦλῶ τους καὶ πῶς ἀντασιασμένῃ
 Ἄχως μὲ αὐτῶν ὠρῶν
 Ἄν ἄβῶν σὲν ὠρῶν;

*

Ἄδιση Μοῦσα! Καὶ σὲς Γῆς τῆν καταθῶντα μύθη
 Ἠῶσι ποῦ θῶντο Ἀπόλλωνος κρατοῦσαν γὰρ καθῶν
 Ἄν ἔορῶν ἀγῶνιστου κ' ἀκατόστημων μονῶνται
 Ὅσας σὲν κοῦρῶνται βούζῃ
 Σκορῶντων ἀντιλαλῶ,

Η ΑΜΥΓΔΑΛΙΑ

ΓΙΑΤΙ χλωμή μου αμυγδαλιά πού ως χθές, ως χθές ακόμη
Σ' αν Πρωγάτες λευκόφωτο χλευαίνοντες οργιά
Κ' εστόλιζες κι' αμρόφρανες το παρομένο χρώμα
Σ' αν έγω τώρα πτώμα
Προβάλλεις θλιβερά;

Γιατί διαψύσσας ή άμωση της 'Ανοιξης τή κάλλη
Καί οσοδρωσά πλανέθηγα τόν πύρινο άσπασμό.
Μ' αλλοίωσά του σ' άπιασε παράκωια προβάλλει
Τή μάση άνεμοζάλη
Ελά βροή και τό χαμό!

(Ε) (Ε) (Ε)

Η ΨΥΧΗ ΜΟΥ

ΠΡΩΤΟΣ είδε σ' άγρια θάλασσα κυρή ηύμενίζη
Κ' άεζ τή δένει ή αίφνης και τό χιουάει ή βροχή
Την Ψυχή σου ή κρωανός σ' άντι τή τή χωρίζη
Κ' ή τριχωτά κύριζη
Γιά τή τό κωιπιή;

Και σής Ζωής τό πέλαγος πού δέν έβήκα ένα
Καί φετί, Αίμα, Αράκωια γιά τή τή μή ψωή,
Ήδ έλας τούς πόθους αίματα, τούς είδα θεωρωμένους
'Εκα' ή ψυχή μου οδύμενα
Βουλάνει κάθε στιγμή!

Αλλοπρόσαλλος

ΤΟ θαυμασμό σου δέν ζητώ, δέν θέλω τήν τιμή σου.
Τό μίσος σ' ή δόξα σου μού τρέχει τήν καρδιά.
Κι' άκόμ' αν μωροζήβανο μού είναι οι έλατοι σου,
Κανέ θρητέ, δική σου
Διά τέτοιου τ' ελπί.

Λευός καρτός οι λόφοι σου και μάσσο θερλιατήρι
Τά σκιάγχα σου κι' αν τήν αδηγ ή μύρι με μιλούν,
Ήδίν έως στο βασίλειο χλωρός ή ήλιος γύμνη
Σ' Αήθης κομητήρι
Τή στήλη μου αφορτούν!

ΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΕΧΘΟΙ

ΜΗ σε τρομάξη ή Αίολος αν τούς άκαούς των άνοιξη
Κ' οι 'Ωκεανώ στο νερό των γιά σέρ' άπολυθούν.

Αή ού τρομάξη ή 'Εγυλάδος τή δόντια του αν τρέξη
Καί τας φωταίς των σέξη
Γιά τή σε κατακούν.

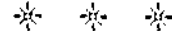
Τρέμε, ή τρέμε, διάσπυγε, και πλατε τό ριζικό σου
'Αν τή παλέμης πάντοτε σου έργάστηκε στή Γή
Καί τή σε πύθων άπλαγμα στο αίμα τό δικό σου
Τό άσπασμό 'Εγώ σου
Κ' ή άρπαστη 'Οργή!

ΤΥΧΗ

ΧΤΥΠΑ με, Τέχη, χτύπα με, στιγμή μη στανιήσης.
Καί σ' αν ακού λυσάγχο μήν πάσης τή χυμής.
Τούς κρωανούς τού μίσους σου καθάλα μήν άορήσης
'Επάνω μου σ' άρήσης
Κι' ήτι έβρης τή κωσμήσης.

Χέου μου, μάση, χέου μου τήν πρόσση χολή σου,
'Αρού δέν βροής δέτερο στή γή τή τρωαρή.
Μά τή στιγμή άπου νεκρό θά μ' άντικρύσ' ή άογή σου,
'Α τώτε συλλογίσου
Τά σ' είμαι νικητής...

ΠΟΘΟΣ

ΠΟΘΟΣ νίχα — ή μόνη εγγή — χέλας Τροάγων τρώμο
Καί χίλι άγρια πέλαγα μολύβι άνάλειτό,
Τό Γαλαζία γιά σπαθί, τό Σύμπαν λαμνητόμο
Καί ύπερκόσμο τώμο
Τών 'Ολεθρον αβία.

Καί σ' αν τήτοιου φοβερή κ' αίόνια καταδίκη
'Αχτων τών πάσων τού Παντός και Νέμεως έγώ
Μά πίζω έδώ της Μόρας μας τήν άποστράσια φοβή
'Εκαί τή θεία Αίση
Τέτροντα αβία θεοιά!

(1913)

ΦΩΚΙΩΝ ΠΑΝΑΣ

